

DIRVA

Nr. 131

Lapkr.-Nov. 12, 1962

Cleveland, Ohio

Ką parodė Amerikos rinkimai?

KADANGI DEMOKRATAI PADIDINO SAVO ATSTOVŲ SKAIČIŲ SENATE IR NEŽYMIAI SUSILPNINO SAVO POZICIJAS ATSTOVŲ RŪMUOSE — RINKIMŲ REZULTATUS GALIMA AIŠKINTI KAIP PASITIKĖJIMO PAREISKIMĄ DABARTINEI ADMINISTRACIJAI, TAČIAU TOKS KLAUSIMAS IŠ VISO NEBUVO PASTATYTAS IR DĖL JO RINKĖJAI NESUKO SAU GALVOS. — AMERIKOJE IR TOLIAU ASMENYS SVERIA DAUGIAU UŽ PARTIJAS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Iš kiekvienų rinkimų galima išskirti tautos nuotaikas. Pereitą antradienį 54 milijonai iš 83 milijonų turinčių teisę balsuoti JAV gyventojų pasinaudojo ta savo teise ir... gerokai sumaišė visus komentatorius. Demokratai padidino savo senatorių skaičių, jų bus net 68 prieš 32 respublikonus, tačiau kartu demokratai nustojo dviejų balsų Atstovų Rūmuose. Turint galvoje, kad paprastai per tarpinius rinkimus, kada nerenkamas prezidentas, valdžioje esanti partija paprastai kiek nukentė, atrodytų, kad prezidentas Kennedy gali pasidžiaugti tam tikru laimėjimu. Demokratai atstovavimas įstatymus leidžiančiose įstaigose nesulaukė. Iš kitos pusės, konservatyviai nusistatę demokratai kartu su respublikonų talka ir toliau galės suklūdyti prezidentui pravesti kiek radikalesnes reformas.

Respublikonai, nors atėmė iš demokratų 6 gubernatorių postus, jų tarpe labai svarbius, kaip Ohio, Michiganas ir Pensilvanijos, tačiau tiek pat turėjo atiduoti demokratams tose valstybėse, kurios iki šiol buvo laikomos respublikonų tvirtovės. Nixonas pralaimėjo Californijoje, bet ta pati valstybė savo senatorium išrinko respublikoną Kuchelį!

Kokias išvadas galima iš to padaryti? Kol kas tik vieną tikrą: respublikonai ir toliau palieka mažumos partiją, tačiau ji gali pasiekti laimėjimų net ten, kur demokratai yra itin stiprūs, jei išstato ryškias ir populiarias asmenybes.

New Yorko gubernatorius Nelson A. Rockefelleris iš šių rinkimų išėjo kaip kol kas stipriausias respublikonų kandidatas į prezidentus, nes, atrodo, liberalinis respublikonų sparnas susilaukė didesnio pasisekimo negu daugiau konservatyvūs, kurio du ryškūs atstovai senatoriai Caperhard (Ind.) ir Wiley (Wisc.) pralaimėjo demokratams.

Paminint sen. Caperhardo pralaimėjimą, tenka susidurti su Kubos įvykių įtaka į rinkimus. Mat, tas senatorius buvo aštrus adminis-

tracijos Kubos politikos kritikas, jau seniai reikalaujęs blokados ir invazijos. Per rinkiminę kampaniją prezidentas jo pažiūras smarkiai iškritikavo, o po kelių dienų pats paskelbė blokadą! Ką padarė rinkikai? Nepaisant Caperhardo 18 metų praktikos, jie išrinko jo vieton visai jauną demokratą, prezidento šalininką, kuriam prieš rinkimus visuomenės nuomonės tyrinėtojai nebuvo davę daug šansų! Iš to galima padaryti išvadą, kad prezidento Kennedy Kubos politika atitiko daugelio rinkėjų skoniui. Jei ne jo parodyta energija pereito mėnesio bėgyje, Kubos raida, be abejo, būtų palenkusi respublikonų pusėn daugiau rinkikų.

Aplamai imant ir patetisškai kalbant, tauta nedavė aiškaus atsakymo į iškilusius klausimus. Tiesą sakant, jie nebuvo jai ir aiškiai pastatyti bei suformuluoti, nes tada, kada prez-

dentas nerenkamas, normaliais laikais turėtų nulemti lokaliniai sumetimai. Ką toliau turi daryti prezidentas, kokios linijos jis turi laikytis veddamas užsienio politiką, kokios reformos reikalingos viduje — dėlto nebuvo aiškiai pasisakyta ir nebuvo aiškiai klausta. Dėl tų klausimų, deja, didžiulė rinkikų dauguma sau visai ir nesuka galvos.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• **Sov. Sąjungos atstovai pranešė**, kad pašalinimas iš Kubos bombonešių jau nesą jos kompetencijoje. Lėktuvai esą Kubos nuosavybė.

• **Venezuela pristatė įrodymus**, kad paskutiniuoju metu įvykdyti sabotazo aktai siejasi su Kubos režimo įsakymo teroro ir sabotazo akcija, vykdytina P. Amerikos valstybėse.

• **Po praėjusių rinkimų**, 4 valstijos dar nežino, kas bus jų gubernatoriai. Balsų perskaičiavimas gali užsitęsti savaitėmis. Daugelis kandidatų praėjo kelių balsų skirtumu ir oponentai reikalauja patikrinimo.

• **Washingtono sluoksniuose kalbama**, kad Kadaro režimas Vengrijoje susilauktų Washingtono draugiškumo, jei jis ryžtųsi paleisti kardinolą Mindszentį.

KORP! NEO-LITHUANIA GARBĖS NARYS

Lietuvos Nepaprastas Pasijuntinys D. Britanijoje B.K. Balutis, Korp! Neo-Lithuania garbės narys.

Šis Dirvos numeris, skirtas LST Korp! Neo-Lithuania 40 metų sukakčiai paminėti, tebūnie mūsų sveikinimu. Kartu tai tebūnie įvertinimu ne tik praeityje atsiemtų laimėjimų, bet ir didelio Korporacijos ryžto ir pasišventimo paruošti mūsų jaunąją kartą lietuvių visuomenei ir tautai.

Vilties Draugija ir
Dirvos redakcija

Korporacijos Neo-Lithuania herbas.

Korp! Neo-Lithuania švenčia 40 metų sukaktį

TAUTOS GARBĖ, JOS GEROVĖ — tai vienas iš pagrindinių šūkių, kuriuos užakcentavo korporacija Neo-Lithuania, prieš 40 metų išeidama į gyvenimą. Ją gyveniman pašaukė gyvoji tautos solidarumo idėja, pajutimas bendro tautos atgimimo ir noras aktingai dalyvauti tautos augimo procese. Tuo metu Lietuva, tik prieš keletą metų atsikėlus iš po ilgos vergovės nepriklausomam gyvenimui, labai stokojo patriotinio akademinio jaunimo, kuris savo entuziazmu ir žibančiu lietuvišku pavyzdžiu naikintų rusinimo ir lenkinimo liekanas universitete ir visame krašte. Čia Neo-Lithuania atėjo į darbą, suburdama didelį būrį gražaus akademinio jaunimo, kuris paskelbė griežtą kovą visokioms iš svetur atnešioms internacionalinėms idėjoms ir pasiryžo atnaujinti Lietuvą lietuviuose.

Drauge su Lietuva augo ir Korp! Neo-Lithuania. Į jos eiles įstojo puikaus rinktinio Lietuvos jaunimo, kuris, šūkiu PRO PATRIA apsiginklavęs ir neveidmainišku patriotiškumu apsišarvavęs, siekė mokslo, kad ateityje būtų galimai daugiau naudingas savo kraštui, savo tautai.

Deja, neilgai teko džiaugtis laisve ir tautos pažanga — užėjo karo ir suirutės metai. Žiaurūs ir galingi kaimynai iš rytų ir vakarų užgniaužė Lietuvos nepriklausomybę ir ėmė naikinti tauriausius tautos vaikus. Daug neolithuanų nužudyta ir išvežta mirčiai — jų brangus atminimas liks amžinai mūmose, ir mes su pagarba lenkiame galvas prieš juos. Dalis išliko Lietuvoje, kita dalis gi pasitraukė į laisvąjį Vakarų pasaulį ir atsidūrė svetingoje Amerikoje, kur vėl pasiryžėlių dėka Korp! Neo-Lithuania buvo atkurta, ir

šūkis PRO PATRIA vėl skamba beveik visuose šio krašto lietuviškuose centruose. Studijuojas lietuviškas jaunimas korporacijos veiklai pritaria ir kasmet papildoma jos eiles.

Šiomet Korp! Neo-Lithuania švenčia 40-ties metų sukaktį. Šia proga Korporacijos Vyriausios Valdybos vardu sveikinu Korp! garbės narį ministrį Br. Balutį, Korp! steigėjus, visus Korp! filisterius ir pagaliau

nuoširdžiausiai sveikinu aktyviuosius Korp! senjorus ir junjorus, linkėdamas visiems su ištverme, entuziazmu bei užsispyrimu dirbti tautos labai ir skiepyti PRO PATRIA lietuviškosios studentijos širdyse.

Vivat, crescat, floreat Korporacija Neo-Lithuania!

Vaclovas Mažeika,
Korp! Neo-Lithuania
Vyriausios Valdybos
Pirmininkas

Inž. Vaclovas Mažeika, dabartinis Korp! Neo-Lithuania Vyriausios Valdybos pirmininkas.

Korp! Neo-Lithuania rūmuose švenčiant Vasario 16-tąją 1936 metais.

LST Korp! NEO-LITHUANIA ĮSISTEIGIMO IR VEIKLOS RAIDA

K. KRULIKAS

Tautiškos organizacijos idėja gimė jau 1918 metais, kai Krikščionių Demokratų partijos žmonės skverbėsi į moksleivių ateitininkų kuopas, jaunuolius nuodindami neapykanta, niekindami ir žmeiždami jų partijai nepriklausančius veikėjus Lietuvos Taryboje bei Laikinojo Vyriausybės dirbančius patriotus, steigdami politines sekijas.

To pasėkoje Kauno gimnazijos ateitininkų kuopelėje susidarė opozicinis būrelis iš Broniaus Banaičio, Vytauto Banaičio, K. Budrevičiaus ir kitų. 1918-19 mokslo metų paskutiniame susirinkime B. Banaitis griežtai pasmerkė partinių demagogų, moksleivių kurstytojų ir neapykantos bei melo skleidėjų brovimąsi į ateitininkų tarpą; įspėjo, kad teršiamas organizacijos vardas ir kad organizacijai gresia skilimas.

Nepriklausomybės gynimosi kovoms prasidėjus ir jose moksleiviams aktyviai dalyvaujant, moksleivių organizacijų veikla nutrūko.

Tautinės organizacijos steigimą pirmą kartą aptarti imtasi 1920 m. rugsėjo pabaigoje, Br. Banaičiui ir Valentiniui Gustainiui Kaune susitikus. Jie tada sudarė tautiškos organizacijos "Patria" įstatų projektą, pagal kurį rengėsi telkti aukštąjį mokslo einantį jaunimą -- auklėti tautiniais ir krikščioniškos doros pagrindais, kitų žmonių įsitikinimus gerbiančiais tolerantais ir tautinės kultūros darbuotojais.

Lenkams Suvalkų sutartį sulaužius, Želigovskio gausios užgrobė Vilnių, veržėsi link Alytaus, Kauno ir Ukmergės. Aukštuosiuose Kauno Akademiniuose Kursuose rudens semestro studijų darbas buvo laikinai nutrauktas, kai daug studentų ir dalis dėstytojų išvyko į frontą klastingo priešo brovimąsi atremti.

Išoriniai priešai buvo sekmingai atmušti, bet vidaus priešai dar ilgai ir atkakliai priešinosi valstybės atstatymui ir lietuviškajai kūrybai. Kaune gyvenantieji svetimaučiai ir ypač iš Rusijos grįžę marksistai buvo priešingi Lietuvos nepriklausomybei, su lietuviais nesiskaitė -- dažnai juos apstumdėdami, gatvių ir prekyviečių iškasas žydiškais bei rusiškais užrašais darydami, komunistinę spaudą platindami ir t. t.

Ir 1922.II.16 įsteigta Lietuvos Universitete reišėsi mažumų bei marksistų priešlietuviški reikalavimai. Jie buvo nedraugiškai lietuviams nusiteikę ir lietuvių kalbą niekino. Universitete, apart lietuvių, reikalavo įvesti ir rusų dėstomąją kalbą. Jau tada veikusių ateitininkų ir vartininkų organizacijų nariai į visą tai menkai reagavo. Neorganizuotoji lietuviška studentija visą tai matydama, skaudžiai išgyveno ir giliai rūpinosi kas darytina?

Kenkėjams akiplėšiškai besityčiojant, pribrendo reikalas steigti tautiniais kovingą organizaciją, kad apginti lietuvių tautinius reikalus. Tam buvo rimtai ruošiamasi ir veiklami.

Korp! Neo-Lithuania vardo ir įstatų autoriai, tautinės orga-

nizacijos pionieriai B. Banaitis 1921 m. pradžioje išvyko į Darmstadtą, o V. Gustainis į Heidelbergą studijuoti. Bet lietuviško reikalo jie neužmiršo ir jau Kalėdų švenčių metu, Darmstade susitike, sudarė tautiškai organizacijai įstatus ir parinko "Pilėnų" vardą. Vėliau dar ir kitus vardus svarstė: Amicitia, Harpitia, Lithuania, Nemonija, Saulėtekis ir Societas. Pagaliau B. Banaitis visus kitus vardus pasiūlė išbraukti ir prie Lithuania vardo prirašė Neo. Taip gimė būsimai organizacijai Neo-Lithuania vardas.

Idėjos, jei didžios -- nemiršta. Kolega V. Gustainis, 1922 m. kovo 1 d. grįždamas atsočiu, įsipareigojo tautiškos organizacijos steigimo reikalą apibūdinti ir propaguoti Lietuvos tautinėje spaudoje.

Tais laikais Lietuvą valdė Krikščionių Demokratų bloko sudaryta vyriausybė. Tautinės minties laikraštį nuo 1921 metų leido A. Smetona. Jame, apart valstybės atstatymo problemų ir tautinių idėjų skleidimo, buvo kritiškai nurodomos vyriausybės klaidos, drąsiai atremiama valdančių partijų rašėvų melas ir žmeižtai prieš tautinės veiklos darbuotojus. Krik. Dem. bloko diktatūrinių metodų taikymo agentai laikraštį žiauriai persekiojo, pinigėmis baudomis baudė ir nuolat uždarinėjo. Laikraštis bet gi vis naujais vardais buvo išleidžiamas, kaip antai: Lietuvos Balsas, Lietuvių Balsas, Tautos Balsas, Tėvynės Balsas; 1923 m. teismui ir šį 2000 litų bauda nuobaudus -- sustojo, jo gi vietoje buvo leidžiamas Tautos Vairas ir kiti.

1922 m. velykiniame Tėvynės Balse Nr. 42 buvo išspausdintas stud. phil. et cam. (V. Gustainio) straipsnis "Politinės srovės ir Universitetas", kuriame jis apie steigiamą organizaciją išsakė tai, ko ilgai ir nekantriai laukė patriotinė studentija. V. Gustainio ir kitų kolegų bei visuome-

nininkų entuziastiškai pritariančių pasisakymų pasirodė ir daugiau Tėvynės Balse ir vėlesniajame Krašto Balse. Paaiškėjo, kad tautinė visuomenė idėjai mielai pritarė ir laukė šios organizacijos įsteigimo.

Kadangi B. Banaitis (vėliau dipl. inž.) ir V. Gustainis (vėliau žurnalistas, politikas) tuo laiku mokėsi Vokietijoje, todėl korporaciją steigiant tolimesniam pasiruošimo darbui vadovavo kiti kolegos. Daug vertingų patarimų sulaukta iš tautinės veiklos veteranų Saliamono Banaičio, kan. Juozo Tumo Vaižganto, Antano Smetonos ir kitų.

Pagalau, pagal Neo-Lithuania autorių paruoštus projektus, 1922.V.28 galutinai sudaryta įstatų ir veiklos programa (deklaracija). Juose išakimiai buvo pabrėžta, kad korporacija vadovaus Pro Patria obalsiu, tautiniais idealais ir krikščioniškos doros principais; ugdys narių tarpe tautinę sąmonę; skiepins meilę Lietuvai, lietuviams, lietuvių kalbai ir lietuviškai kultūrai; savus santykius su universiteto kolegomis ir kitų įsitikinimų žmonėmis grįs tolerancijos principais.

Visa tai buvo pateikta ir gausiam universiteto studentų susirinkimui. Daugelis jų šioms tikslams pritarė ir laukė korporacijos įsteigimo. Kiti tvirtino, kad ji nereikalinga ir neišsilaikys. Dar kiti piktnisio ir steigėjus lietuviškos studentijos skaldytojais apšaukė.

Korp! Neo-Lithuania įsteigimas, Korporacijos steigėjais buvo 13-ka energingų idealistų -- Br. Banaitis, Vyt. Banaitis, A. Drevinskas, A. Dumbrys, J. Dargis, V. Gustainis, K. Marčiulionis, J. Vileišis, S. Virkutis, J. Bataitis ir kt.

1922 m. mokslo pradžioje korporacijos įstatai buvo įteikti Universitetui, bet dėl nežinomų priežasčių -- spėjama, dėl Universiteto vadovybės tam tikro nusistatymo prieš korporaciją, įstatų įregistravimas užsitęsė pusantro

mėnesio. Kantriai lauktas pranešimas pagaliau gautas. Jame buvo pranešta, kad Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacijos Neo-Lithuania įstatai Universiteto senatė užregistruoti 1922 m. lapkričio 9 d., eilės Nr. 2, organizacijos bylos Nr. 4.

Steigėjų sukviešta pirmoji Korp. sueiga 1922 m. lapkričio 11 d. S. Virkučio bute, Duonelaičio g-vė Nr. 14, priėmė ir patvirtino Korp. įstatus, veiklos programą ir išrinko pirmąją Korp! valdybą. Ją sudarė: K. Marčiulionis -- pirm. V. Banaitis, A. Drevinskas, A. Dumbrys ir J. Vileišis -- nariai.

Korp! Neo-Lithuania veiklos raida. Rūpestingai apmąstytus tikslus, uždavinius bei veiklos programas sukurė ir įsteigimą įvykdė pirmosios Lietuvos Universiteto tautiškos korporacijos nariai, jau lietuviškoms spalvomis pasipuošę, 1922 m. lapkričio 12 d. pradėjo darbuotis Lietuvos laubai ir Lietuvių Tautos gerovei. Kūrybiniai darbai reišėsi organizacinėje, akademinėje, visuomeninėje ir spaudos srityse.

Pirmaisiais metais Korp! turėjo virš 50 narių, po dviejų metų -- išaugo iki 200.

Organizacinė veikla, laikui bėgant, buvo tobulinama ir plečiama. 1923. V.21 pakeistas statutas, kuriuo nustatyta narių kategorijos: juniorai, seniorai, extra -- loci, inaktyviai ir filisteriai; įvestos juniorų ir seniorų sueigos; sudarytos ir išryškintos juniorų tėvūnų, metraštininko, vyr. dainininko ir arbiter elegantiarum pareigos; galutinai nustatyti Korp! spalvos: raudona - auksinė - raudona, kartu su tautinėmis spalvomis sudarę puošnią Korp! vėliavą ir herbą, uniformas seniorams, filisteriams, valdybai, vėliavnešiams ir nepilnų spalvų -- juniorams.

Išsišakojusią veiklą derinant, 1926.V.26 ir 1937 m. buvo pakeisti ir papildyti Korp! įstatai ir sudaryta Taryba. Korporantai technikai 1932.V.25 apsijungė į Technikų sekiją; vėliau sekijas sudarė literatai, visuomenininkai, teisininkai ir kit.

Iki 1928.XII.8 Korp! priklausė ir mergaitės. Jos veikė pagal savus įstatus, turėjo literatūros, sporto ir rankdarbių sekijas. 1927 m. priklausė 53 studentės ir 3 moksles baigusios. 1933 m. Korp! Neo-Lithuania turėjo 285 narius, 1940 m. apie 500 ir 452 moksles baigusius filisterius. Korp! nuolatos rašė veiklos metraščių ir sudarinėjo Korp! gyvenimo įvykių albumą.

Akademine veikla. Korporacija kartu su Ateitininkų Sąjunga universitete sudarė kovingą patriotinį frontą prieš marksistinių organizacijų internacionalinę veiklą.

Korporantai aktyviai darbavosi fakultetinėse draugijose, Studentų Atstovybėje ir jų vadovybėse. Pirmosios Atstovybės rinkimuose 1925 m. iš 24 atstovų laimėjo 5 (gavo 375 balsų), antrosios 1926 m. iš 31 atstovų -- 6 (402), trečiosios 1927 m. iš 37 atstovų -- 7 (375), ketvirtosios 1928 m. iš 40 atstovų -- 8 (411) ir t.t.

Korporacija savo talka prisidėjo steigiant: 1924.XI.28 d. Korp! Jaunąją Lietuvą Dotnuvos Žemės ūkio Akademijoje; studentų Korp! Filiae Lithuania (LU-te įregistruota 1929.I.24 su 98 korporantėmis); 1937 m. gegužės mėn. Klaipėdos prekybos institute -- Korp! Herkus Monte ir 1939 m. rudenį Vilniaus u-te -- Korp! Geležinį Vilką.

Korp! dalyvavo Korporacijų Prezidiumų sambūryje (įst. 1933 IV.6), palaikė draugiškus ryšius su estų Fraternitas Estica, latvių Fraternitas Latviensis ir Lettonia korporacijomis.

Visuomeninė veikla. Korp! 1926.XI sudarė moksleivių tautinei org-jai įstatus, laikinąją Centro valdybą ir įsteigė Lietuvių Moksleivių Draugovę "Jaunoji Lietuva" su skyriais gimnazijose. Korporantai pagelbėjo moksleiviams organizuoti, skaitė jiems paskaitas ir teikė patarimus.

Korp! rūpesčiu 1927 m. buvo sudaryti įstatai kaimo ir miesto lietuvių tautiško jaunimo sąjungai "Jaunoji Lietuva", kuri 1940 m. turėjo 1200 skyrių ir virš 40,000 narių.

Spaudos veikla. Korp! pirmoji Lietuvos Universitete 1923.IX.23 pradėjo leisti "Jaunosios Lietuvos" žurnalą. Nuo 1929.III. "Jaunoji Lietuva" tapo moksleivių draugovės mėnesiniu žurnalu. Nuo 1931.XII.15 leido dvisavaitinį laikraštį "Studentų Balsą". 1932. XII. 1 jį pakeitė dvisavaitinis "Akademiko" žurnalas. Korporantai nuo 1928 m. redagavo Jaunosios Lietuvos Sąjungos žurnalą "Jaunoji Karta"; 1928-32 ir 1939-40 oficiozų -- dienraštį "Lietuvos Aidas" ir kt. 1932 m. Korp! suredago ir išleido dainų rinkinį "Sudainuosime sustoje".

Korp! Neo-Lithuania stipendijų fondas. Pagrindinę auką 1000 dolerių 1928 m. paaukojo Amerikos lietuvis J. Smailis, gimęs 1874. XI.8 d. Girnikų (Marvy) kaime,

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laiškinas, R. Mickevičius, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Veiverių vl., Marijampolės aps., 1906-11 baigęs Valparaiso utą vaistinio diplomu; nuo 1918 turėjo nuosavą vaistinę Hamtramk, Mich.

Vėliau šį fondą aukomis parėmė Korp! filisteriai ir kiti aukotojai.

Korp! Neo-Lithuania mecenatai. Už materialinę paramą ir pasidarbavimą aukas rūmų statybai kaupiant, Korp! Mecenatais išrinkti: H. Yčienė -- Židrienė, J. Ginkus, P. Narvydas, inž. K. Šakenis, o už aukų stipendijų fondui -- J. Smailis.

Korp! Neo-Lithuania garbės nariai. Lietuvių Tautai nusipelnusieji darbuotojai išrinkti Korp! Garbės nariais. Jais buvo: Dr. J. Basanavičius, prof. J. Jablonskis, inž. P. Vileišis, Respublikos prezidentas A. Smetona, kan. J. Tumas, prel. J. Maironis ir min. B.K. Balutis.

Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga įsteigta akademinius mokslus baigusius korporantų suėgoj 1926.VIII.24 d. Pirmąją valdybą sudarė inž. Vyt. Vileišis, A. Drevinskas ir J. Dargis. S-ga įsteigė savišalpos kasą ir materialiai rėmė Korp! narius; perėmė Korp! namų statybos ir ūkio reikalus. Tam reikalui iš Korp! ir S-gos narių sudarė ūkio tarybą. 1940 m. Filisterių S-goje buvo 452 nariai.

Šaltiniai: Jaunoji Lietuva Nr. 9, 1927. XII.1; Vytauto Didžiojo Universiteto Kalendorius, 1934 m.; Lietuvių Enciklopedija, XVI ir XX tomai; Korp! Neo-Lithuania Informacinis Leidinys Nr. 2, 1958. XI.11.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

NEO-LITHUANIA SVEIKINANT

Nors mūsų, broliai, nedaugel yra,
Tačiau tvirti mes, jei riš vienybė;
Į darbą stokim vyrs į vyrą;
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Maironis

Šiuo Dirvos numeriu pasisako neo-lithuanai. Vieni jų prisimena pirmąsias korporacijos augimo dienas, kiti žvelgia ateitin. Gal ne vienam kyla šia proga klausimas, kodėl taip išskiriama viena iš daugelio organizacijų, kodėl tokia išimtis. Turime gi jaunimo organizacijų ne vieną.

Taip. Turime, ir reikia tuo džiaugtis. Bet verta prisiminti, kad turime jaunimo organizacijas, kurios ne šiandien gimė. Sielodamiesi mūsų ateinančiųjų kartų lietuviškoju keliu, ieškodami išečių nuo paklydimų, kartais naudinga pažvelgti į tų organizacijų praeitį, jų idėjinius pagrindus ir siekius, kad galėtume įvertinti atliktą darbą ir tolimesnes perspektyvas.

Neo-Lithuania vėl atsistojo ant tikrojo kelio. Rodos, ne taip senai džiaugėsi pradėtu užmegsti ryšiu tarp išeivijoje atsidūrusių korporantų. Rodos, taip neseniai buvo sielotasi, ar iš viso bent dalelė jaunimo pavyks pritraukti lietuviškam darbui. Bet rezultatai pasirodė džiuginą — Neo-Lithuania jau vadovaujama paties jaunimo — mūsų dabartinės studentijos. Jų veikla nesiriboja saviveikla, bet yra jau išėjusi ir jaučiamą plačiai mūsų visuomenėje. Korporacijai priklausęs jaunimas jau yra didelis laimėjimas lietuviybės išlaikymo fronte.

Yra kur kas daugiau džiugių reiškinių. Tai to jaunimo entuzijazmas, pareigos supratimas ir duotosios priešaikos nuosirdus vertinimas.

Neturėtume vien džiaugtis, kad jaunimas organizuojasi, veikia ir su meile ateina lietuviškon visuomenėn. Turėtume suprasti ir įvertinti, kad visa tai iš jo pareikalauja daugiau, nei vien nuo studijų atitraukto laiko. Tai pareikalauja pareigos jausmo, pasišventimo ir meilės Lietuvai, kurios daugelis jų nėra nei matę.

Jie ne tik auga ir bręsta lietuviškoje dvasioje. Jie kartu ugdo savyje patriotizmą, patraukia savo pavyzdžiu kitus. Jie auklėjasi ir bręsta visuomeniniam darbui, kuriam gi taip pat reikės naujų jėgų. Jų daug kur reikia jau šiandien.

Neo-Lithuania išeivijoje išaugo į tvirtą mūsų lietuviybės ažuolą. Jos 40 metų sukakties proga malonu ne tik sveikinti ir kartu su ja džiaugtis atsiektais laimėjimais, bet malonu pabrėžti, kad jai augti ir bujoti reikalingoji vyresniųjų parama ir ištiestoji ranka jungia tvirton grandin jau kelių kartų veikėjus, kad jie ryžtasi ir toliau broliško solidarumo dvasioje ieškoti stiprybės ne tik sau, bet savo tėvynei Lietuvai.

(j. č.)

Korporantiška simbolika

Spalvotos kepuraitės, juostos, plačios, ryškių spalvų perpetės, špagos, priklausia jūniorių būčiudami vėliavą priesaikos metu, juniuro subordinationa senioriui, seniori subordinationa aukštajam prezidiumui — ir eilė kitų korporantiškų papročių — savotiškai nuteikia kiekvieną, jokioje studentų korporacijoje nebuvusį pilnatiesiu nariu, ir kelia jame neramių abejonių: — kas tai? — ar tai viduramžių liekana? — gal stabmeldystė? — ar šiaip sau apjaukimas ir išorės formų besivaikymas. O tos pačios "išorės formos" kiekvienam korporantui ne tik suprantamos ir savaime aiškios, bet ir šiltos, mielos, artimos.

Kai 1922 metais trylika Neo-Lithuania steigėjų kūrė tautininkų organizaciją, jie nepasitenkino vien tik ideologinių gairių nustatymu. Organizacijos ideologija — tai jos esmė ir turinys. Tačiau turinys turi būti realiai įremitas, kad idėja nevirstų tik gryna teorija, ar net teoretine fikcija. Kad Neo-Lithuanijos ideologija taptų gyvenime, jos steigėjai nutarė jai duoti gyvybingą, pačią kompaktiškiausią, studentiškos organizacijos formą — Korporacijos formą.

Korporacijos forma savo kilmę nėra lietuviška. Ji gimė garsa toli už Lietuvos ribų. Tačiau metų bėgyje ji įsigalėjo daugelyje akademinių vienetų, įgijo universalumo pobūdį. Tos formos parinkimas Neo-Lithuania paryškina lietuvių akademikų solidarumą su kitų tautų akademikais, mūsų pasiryžimą lojaliai su jais bendrauti, keltiant visuotiną žmonių kultūrą.

Korporacija yra brolija. Tai — viena idėja savo pasaulėžiūrą grindžiančių, to paties pagrindinio tikslo koordinuotomis jėgomis ir pastangomis siekiančių, o tačiau savo individualybę išlaikančių studentų brolija. Tačiau ir brolijos rėmuose santykiai tarp atskirų jos narių turi būti normuojami, įvesti į gražias kilnias formas. Idėjinis vientisumas, vykdamas jį gyvenime, iššau-

STEPAS MACKEVICIUS

kia simboliką, išorinius ženklus, apeigas.

Korporacijos forma, su savo, palyginus, stipria drausme, narių susiklausymu, su pabrėžtu savigarbos ir pagarbos kitam elementu, gal geriausiai tinka brolijos idealui pasiekti. Neo-Lithuania nežiūri į žmogų, kaip į trefaretinę schemą. Kiekvienas vispusiškai išsivystęs žmogus yra gyvas žmogus, su visomis žmogiškomis savybėmis. Jis gyvena idėjomis, bet tačiau kartu gyvena ir kasdienišką gyvenimą. Jam reikia gyventi visuomenėje. Net kasdieniškume kilni asmenybė savo santykius su kitais išlaiko tam tikroje aukštumoje. Korporacijoje buvo prigijęs humanistiškai naudojamas, tačiau savo simbolinę prasmę turintis posakis: "Galvą laikyk aukštai!"

Priimant ne Lietuvoje kilusią Korporacijos formą, taip pat priimta visa eilė korporantiškų ritualų ir tradicijų. Jų visų pagrindas — savigarba ir pagarba vieni kitiems: laidas tarpusavio broliškam ryšiui sudaryti ir įgyvendinti. Tačiau ne visos, kad ir tuo pagrindu, susikūrusios korporantiškos tradicijos buvo priimtinos dvidešimto amžiaus lietuviškam akademikui. Kai kurios jų (kaip studentų dvikovo) buvo jau pačių steigėjų eliminuotos, o visa eilė kitų perėjo per mūsų korporantiško gyvenimo filtrą, modifikavosi, keitėsi, prisitaikė mūsų savitam charakteriui, net ir visai atkrito.

Be bendrųjų, universaliai korporantiškų, tradicijų Neo-Lithuania išugdė ir grynai savas, mūsų tautos būdų artimas, iš lietuviškojo charakterio išplaukiančias tradicijas. Daugumas korporantų mėgiamų dainų — o lietuvių juk visada buvo dainininkų tauta — yra labai artimos liaudies dainų motyvams.

Pagrindinė Korporacijos simbolika yra brolijos simbolika. Tarpusavio broliškas ryšis pabrėžiamas ir priesaikoje, ir vienos vėliavos gerbime, vienu spal-

vų nešiojime. Korporacijoje itin ryškūs savo korporantiškųjų simbolių gerbimas. Didelis nusikaltimas seniorui pamesti, ar palikti netinkamoje vietoje savo korporantišką kepurę. Ar tai — kepurės garbinimas? Toli gražu ne! Tokių pat spalvų kepurę nešioja ir kiti broliai — korporantai, tos spalvos — jų vienas kitam priklausomumo simbolis, jos taip pat ir Korporacijos idėjos simbolis. Per simbolį atiduodama pagarba idėjai. Idėja yra metafizinė; materialūs jos simboliai priartina idėją prie gyvo žmogaus — korporanto, padaro ją kasdieniško gyvenimo dalimi.

Korporacijos simboliai nuolat primena korporantui jo ištikimybės pareigą Korporacijai, o taip pat jo pareigą visuomenei ir pačiam sau: valingos ir kilnios asmenybės ugdymą.

Ir tradicijos — papročiai perimti iš ankščiau Korporacijos eilėse brendusių, ir gyvenimo bėgyje susikūrę papročiai ne tik jungia korporantus į darnią šeimą, bet taip pat turi ir specifinį uždavinį: persunkti visą korporanto laikyseną ir elgesį taja riteriškumo dvasia, kurios iš jo reikalauja kilnios asmenybės išugdyto uždavinys. Paimkime vieną iš linksmesniųjų pavyzdžių — puošnų pavyzdį. Juk toks linksmo pobūdžio pobūdis lengvai gali "išeiti iš rėmų", pasidaryti pavojingų ir Korporacijos šeimoms darančių, ir jos prestižui. Tačiau tradicijos, papročiai, priimtoms formos, išlaiko jį tinkamame aukštyje, nei kiek nesumažinant geros jo dalyvių nuotikos. Alutėje praktikuojamos "bausmės" nubaustojo neįžaidžia: jos pralinksmina jį patį ir kitus dalyvius, o tačiau tuo pat metu visiems primena būtinumą savo poelgius išlaikyti tam tikrose ribose, nepažeidžiant savęs ir neįžeidžiant kito dalyvio. Primena, pakartosiu tą patį posakį, kad reikia "galvą laikyti aukštai!"

Neįmanoma trumpame rašinyje kad ir prabėgus apžvelgti visus Korporacijos simbolius — jos ženklus, ritualus, tradicijas, papročius. Jų pagrindiniai

Korp! Neo-Lithuania dabartinė Vyriausioji Valdyba. Sėdi: Z. Adomaitienė, pirm. inž. V. Mažeika. Stovi: M. Šimkus, S. Švedas ir S. Virpša.

Pro Patria yra pasaulėžiūra

ANTANAS DIRZYS

tinumų, daugiau ar mažiau esame gaivalinėje aplinkoje.

Juk taip suprantama, kad ko nėra mūsų dabar gyvenamoje aplinkoje, tą reikia turėti bent savo tarpe, artimioji reikia siekti ritmo, gaivalą reikia disciplinuoti. Ir jei taip suprantame savo turimas aplinkybes, tai jose pradinis ir nepamainomas reikalas — yra pasaulėžiūra.

Dar būtų natūralus klausimas, ar yra reikalo kalbėti apie pasaulėžiūrą tokios studentų organizacijos, kuri švenčia net 40-tą metinę sukaktį, turi ryškų vardą visuomenėje, turi savo tradicijas, yra akivaizdus išsišakojęs mokslo einančio jaunimo bendravimas.

Atsakydamas į tokį galimą klausimą, pirmiausia noriu pabrėžti, kad pasaulėžiūra nėra vien statika. Ji yra taip pat dinamika. Pasaulėžiūra turi nejudamus ir neįkintamus kertinius akmenis. Bet ji turi ir ant jų kertinių pastovų pamatų laiko ir aplinkybių keičiamą pastatą.

Nekintamieji akmenys yra principai. Ant jų ištatytas regimasis pastatas — yra principų aiškinimai, interpretacija, nauji išvėlimai, gimstantieji plačiu įvairumu pagal laiką, vietas ir daugelio kitų aplinkybių nevienodumą, o taip pat pagal mūsų pačių sąmonės augimą.

Pasaulėžiūros principinių dalykų aiškinimai, interpretacija — yra pasaulėžiūros dinamika, einanti iš neišsenkančios dvasinės versmės, gimdanti ir naują mintį ir naujus impulsus. Tadyra apie mūsų pasaulėžiūrą būtų ženklu mūsų Korporacijoje, kad mūsų bendravimas yra tik vegetacijos, o gal ir dar gilesnėje bėdoje.

Kai mes gyvi, kai mes galvojame, rūpinamės ir veikiam, tai su tuo — valia žodžiui apie tai, kas esam, kaip savąjį fraternitąs suprantam, ko tikim.

MŪSŲ VARDAS

Korporacija Neo-Lithuania, burdama aukštųjų mokslų jaunimą tautiniu pagrindu, duoda kiekvienam savo nariui bendrinį vardą — tautininkas. Esam tautininkai ir tuo vien vardu turim būdingąjį bruožą, kuris išskiria mūsų konfesiniais pagrindais sukurtų bendravimų, arba bet kurių kitų studentiškių tautininkų, veikiančių tarptautinių ar kosmopolitinių idėjų pagrindais.

Tautinis pagrindas, mūsų tautos ribose, yra pats plačiausias pagrindas. Jei kiekvienos tautos

didysis siekis yra telkti ir palenkti save vienon darnion didžiulėn šeimon, užtikrinti bendrą tautos valią, atrodo, tebutų vienintelė atspirties uola — tautinė. Tą pačią uolą — savo tautybę dedame savo pažiūrų pagrindą, kad galėtume kurti aplink save savo, savitą ir pilną lietuviybės erdvę, kurioje kiekvienam mūsų tautiečiui būtų ryški išaukštinta ir kilniai įvertinta lietuvių sąvoka.

Turėdami šį plačiausį studentų vienijimo pagrindą, savo tautoje mes esame ne vidurio srovė, bet visuotinis judėjimas.

Po priminimo mūsų bendrinio vardo, tenka sustoti ties kitu, ir šiuo kartu tikriniu vardu: Neo-Lithuania. Šis vardas yra sudėtinis, kuriame kamieną sudaro "Lithuania" ir prieš tai stovįs žodelis "Neo".

Vardas "Lithuania", su šia rašyba, yra paimtas iš senovės Lietuvos kunigaikštėjų antspaudų. Tuo būdu šio vardo kilmė mums yra istorinė, kuri mena mūsų praeitį, senovę taip, kaip Lietuva buvo vadinama mūsų didžiosios praeities valdovų raštinėse. Tad šis vardas mums yra atsiradęs ne iš lotynų kalbos, ne iš anglų kalbos, o iš mūsų tautos gyvenimo.

Žodelis "Neo", einas prieš "Lithuania", reiškia lietuvių tautos atgimimo erą, prasidėjusią 19 šimtmečio pabaigoje pastangomis į laisvę ir pasibaigusią atstatymu Lietuvos nepriklausomos valstybės 1918 metais.

Kaip mūsų bendrinis vardas "tautininkas" yra platus principu atžvilgiu, taip tikrinis vardas "Neo-Lithuania" yra plačiai prasmingas istoriškai. Abu vardai vienas kitą papildo, yra nuosekloje jungtyje ir savaimingai abu kartu gimdo embrioną — kelti, ryškinti ir branginti lietuvių sąvoką.

Kalbėdamas apie mūsų vardą, kurio formali ir pilna sudėtis yra — "Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania", stojau vien tik ties tuo, kas yra esmingo ir kas, nors ir trumpo, aiškinimo yra reikalinga. Ir tame ryškinime aš minėjau žodžius "tauta", "tautiškumas" ir "lietuvis". Tie visi žodžiai, gyvenant savoje tėvynėje, viename tautoje, yra savaime suprantami ir aiškinimų nereikalingi.

Savoje tėvynėje tautą matėm ir jautėm kaip akivaizdų faktą ir "tautos" sąvokos analizė nebuvo aktuali. Tautiškumą sąmoningai ir dar dažniau automatiškai praktikavom, juo kvėpavom tokiu pat intensyvumu, kaip kad kvėpuojam oru ir viskas, kas aplink mus dėjosi, ar pro mus skriejo, viskas buvo regima ir girdima tautiškumo spalvomis ir tonais.

Žodį "lietuvis" — Lietuvoje būtų buvę naivu, net primityvu aiškinti.

Šiandieninė mūsų būklė, mūsų gyvenimas svetur, aplinka su naujomis pasiūlomomis, įtaigiomais ir vylingom pagundom, tartum raudona žviesia kelyje, mus sustabdo ir verčia įsigilinti ir at-

sakyt: kas yra tauta? — kas yra lietuvis?

KAS YRA TAUTA?

— Tai yra atskira žmonių giminė, turinti savitą ir pilnutinį gyvenimą.

Čia žodis "giminė" turi ne kraujo ryšio prasmę, o pažymi grynai dvasinį žmonių artimumą, jaučiamumą ir suprantamą taip, kaip kad mums aišku tai, kas yra sava.

Kaip kraujo giminystė yra natūrali apraiška ir yra prigimtinė, taip ir dvasinis artimumas, dvasinė giminystė, pirmoje eilėje, nėra sąmonės padaras, o turi savo šaknis visoje žmogaus psichėje, gilioje sąmonėje, instinkte.

Šioje vietoje tenka prisiminti šveicarų psichologą dr. C. G. Jung, kuris nurodo sąmoningą žmogaus pasaulį, kuriame yra to, ko žmogus pats asmeniškai nėra pergyvenęs, bet yra gavęs iš praeities. Žmogaus sąmonėje yra, taip vadinamieji, kolektyviniai simboliai, kurie yra paveldimi lygiai taip pat, kaip kad mes paveldim kūno žymes ir ypatumus.

Tų kolektyvinių simbolių tarpe, neabejotinai, yra "tautos", konkrečiai kalbant apie save, mūsų sąmonėje nuo gimimo momento yra "lietuvių" ir "Lietuvos" simboliai, kurie vėliau prasiiverčia ir į sąmonę.

Tat tauta — dvasinė giminystė — glūdi giliai mūsų sąmonėje ir tas artimumo jausmas yra paveldimas.

Tautiškumas yra kartu savitumas. Tai yra apraiška nepasikartojanti kur kitur, bet esanti savo originalumu vienintelė pasaulyje. Tokia yra lietuvių tauta ir savo savitumu, ar nepasikartojančiu kur kitur originalumu, ji sudaro sau privilegiją tapti nepaminomą fragmentu pasaulio tautų sudėtyje, tautų mozaikoje.

Lietuvių tautos savitumas kartu kuria jai prigimtą teisę į pilnutinį gyvenimą. Šio gyvenimo tobuliausia forma yra pasiekama tada, kai sukuriami sava valstybė ir tauta turi visas sąlygas savo savitumą ugdyti, savo originalumą kultivuoti — žodžiu kurti savo visapusišką dvasinę gerovę.

Taip suprantant tautą, atskiras žmogus, tautos narys santykiuoja su sava tauta ne iš pareigos, o dėl būtino savo tautos reikalingumo pačiam sau. Pirmoje eilėje tauta yra reikalinga man, ir tik po to eina nuosekli išvada, kad reikia vertinti tai, kas man reikalinga. Tauta man duoda savitą būdą, duoda tautybės pasą, užtikrina neužinteresuotą moralinę globą ir visu tuo ji savaimingai riša mane prie savęs.

Apologetikoje vienas įrodymų, kad Dievas yra ištikrųjų — yra tas, jog nėra tautos, kuri neturėtų Dievo. Tai yra visuotinė apraiška ir tai yra tiesa. Bet taip pat yra tiesa, kad iki šiol nėra buvę didelių ir kilnių asmenybių be savo tautos. Tai yra taip pat apraiška visuotinė ir be išimčių.

Savo tautinės aplinkumos žmogui reikia, o todėl yra pasirenkamas klaidingas kelias, kai yra nukertami dvasiniai ryšiai su savo tėvais, prosenais, su savota.

Čia mes turim įsidėmėti labai įsakiškai, kad nutausta ne silpnavaliai, ne oportunistai, ar žmonės be sąžinės, o nutolsta nuo tautos nesąmoningieji. Nutaustama vien dėl to, kad nesuprantama sau daromos žalos.

Tačiau nesupratimas negali būti pakaitinamas, todėl ir tauta savo bėglų sūnų ar dukterų nei kaltina, nei smerkia, nei praeikia. Tauta savo prarastųjų narių tik apgailestauja, arba ... pašiepia. Ir tai yra viskas, ką ji galėtų daryti.

Nūnai mes prieiname prie sekančio klausimo, kuris mums aktualus ir reikalauja analizės ir tai yra:

KAS YRA LIETUVIS?

Į šį klausimą gali būti duotas trejopas atsakymas: a) objektyvinis, b) subjektyvinis ir c) formalinis.

a. Pirmuoju atveju, lietuvis yra tas, kas yra gimęs iš tėvų lietuvių. Iš jų mes gauname neišdildomą dvasinį įspaudą, kurios svarba lydi visą mūsų gyvenimą. Galime keisti dabarties draugus, bet

(Nukelta į 4 psl.)

PRO PATRIA YRA PASAULĖŽIŪRA

(Atkelta iš 3 psl.)

negalim pakeisti savo tėvų, senelių, prosenių, sukuriais esam dvasinėje grandinėje paveldėjimo keliu. Kas atsisako lietuvių vardo, tas atsisako lietuviybės, tas kerta ryšius su savo tėvais ir prosenais ir, taip pat, kerta savo dvasinio gyvenimo šaknis, marina savo gilią pašąmonę ir menkina save kaip asmenybę. Žmogus turi laisvę daryti su savimi, ką tik jis nori, savižudyse imtinai, bet laisvė yra ne tam, kad save naikinti ar sunaikinti, o ji yra tam, kad save ugdyti į kilnių žmonių. Tokiu tapti tegalima, sekant mūsų prigimties kelią, jo tikslingumą ir jame glūdinčią išmintį.

b. Antru atveju, lietuvis yra tas, kas jaučiasi esąs lietuviu. Šis aptarimas tinka tiems atvejams, kai vienas tėvų — tėvas ar motina — yra lietuvis ar lietuvių, o kitas yra kitatautis. Šiame atsitikime, ne tos pačios tautybės abiejų tėvų palikuoniui tautybės pasirinkimas tėra galimas pagal jo paties savijautą, pagal jo subjektyvinį apsisprendimą.

c. Ir pagaliau, trečiu atveju, grynai formaliniu, lietuvis yra tas, kas priklauso lietuvių tautai. Šiam atvejui atitinka tie, kurie, nors gimę ne iš lietuvių tėvų, bet pasirenka lietuvių tautą kaip savąją, patys prisiima lietuvių vardą ir jaučia paguodą lietuviškame gyvenime.

Tik ką išdėstyta pažiūra į tautą ir lietuvių yra, reikia pasakyti, idealistinė. Ji padeda mums suprasti, kas mes esame šiuo laiku ir ta sąmoninga pažintis su savimi yra grįsta ne tik psichologiniais duomenimis, bet taip pat galimai giliausia intuicija. Tokia pažiūra į tautą ir lietuvių taip pat nurodo, kuom norime ir turime būti ir visa tai duoda mūsų pasaulėžiūrai būdingą idealistinę bruožą.

PATRIOTIZMAS

Tautos, tautiškumo, lietuvių sąvokų vertinimas ir branginimas, tautos dvasinių vertybių kūrimas, savo krašto — Lietuvos — apoteozė gimdo mummyse jausmus, nuotaikas ir ryšius, iš kurių kurtasi dvasinė aplinka, vadinama patriotizmu. Korporacijos prisiimtas uždavinys ugdyti patriotizmą yra ryškiausiai pasakytas šūklyje "Pro Patria".

Korporacijai N.L. švenčiant savo tik dešimtmetį Lietuvoje, Vytauto Didžiojo Universiteto rektorius V. Čepinskis sveikindamas, tarp kitų dalykų, pareiškė norą, kad atkreiptume dėmesį į tai, jog "Žmogaus tikram žmoniškam gyvenimui vien patriotizmo neužtenka".

Šiandien prisimindami tai, galėtume pastatyti vien formaliai, tokį klausimą: o kas yra žmoniškame gyvenime, ko užtektų tik vieno?

Vien meno neužtenka, vien mokslo neužtenka, vien duonos neužtenka, vien maldos neužtenka. Gyvenimo įvairybėje nėra to, ko užtektų vieno.

Iš esmės kalbant, tenka pasakyti, kad "patriotizmas" savo vertę turi ne savo siaurume ar platumu. Patriotizmą suprantame kaip pagrindinį mūsų dvasinį būtinumą, kurio pagalba tėra galima pasiekti visa tai, ko reikia žmogaus kilniai paskirčiai. Ne patriotizmo siaurumas yra pavojus, o patriotizmo nebuvimas ar jo stoka gresia nepataisoma žala pačiam individui ir jo tautai.

Štai dėl ko Korporacija N.L. iškėlė šūkį "Pro Patria" ir stengiasi, kad jis būtų kiekvieno korporanto ir teisingai suprantamas ir su jo širdimi suaugęs.

KILNI IR VALINGA ASMENYBĖ

Po Korporacijos šūkio "Pro Patria", įskambiai menančio kiekvienam šio fraternitas nariui būti gyvu ir palenktu savo tautai, tėvynei, tuojau seka didysis šio studentų bendravimo tikslas — ugdyti kilnią ir valingą asmenybę. Tuo yra pasakoma, kuriuo keliu, koku būdu einame prie to, kad patriotizmas nebūtų tuščias žodis, bet gajį jėga besireiškiantis daugiopu įvairumų mūsų tautiniame gyvenime.

Individas — yra centras. Jis absorbuoja savo gyvenamą aplinkumą ir taip pat jis yra pirminis jėgų šaltinis, iš kurio gimsta ryžtas, veikla ir konkretūs darbai. Asmens vertę stengiamės išvengti jo individualume, jo originalume, jo savarankiškume. Ir kartu žiūrime, kad tai visa būtų cemento tuojama vidine, o ne išviršine disciplina.

Mums rūpi ne vien asmens protinis lakumas, aštrumas, bet taip pat jo dorovinis stangrumas, jo moralinis stiprus stuburas, vienos linkmės nęgniūžantis valingumas. Ta prasme organizuojame ne nendrių linguojančią ir šlamančią jūrą, o ažuolų atžalyną. Ir mūsų korporacijos nario įsivaizduojamas idealus tipas yra idealus lietuvis.

Šiame mūsų ryžte — ugdyti kilnią ir valingą asmenybę — savaimingai kyla permanentinis klausimas: Dievo.

Nuo pat Korporacijos N.L. įsisteigimo buvome kitų klausiamiečių jėgų aukščiau statot — tautą ar Dievą?

Įkarščiuose, pasaulėžiūrų kriktoje ir varžybose mums buvo metamas tiesiog kaltinimas, esą jau nusikaltom, kad tikinčioje lietuvių tautoje tautą pastatėm aukščiau Dievo.

Dievo-Absoliuto klausimas yra didelis ir svarbus, tik tenka apgailestauti, kad tiek pastatytas klausimas ar tiesiog mestas mums kaltinimas dėl jo yra labai primityvus.

Mūsų supratimu, nieko nėra mūsų gyvenime, kas galėtų būti

lygus dvasiniam Absoliutui — Dievui, tad niekas negali būti nė lyginamas Jam. Savaine suprantama, kad nieko nėra dangaus ir žemės sąrangoje, kas galėtų būti aukščiau Jo.

Jei yra tauta ir ją vertiname ir aukštiname, jei tautiškumą, lietuvių laikome kaip principą, kaip conditio sine qua non mūsų studentiškam bendravimui, tai tą darome drąsiai dėl to, kad šį principą suvokiame kaip Absoliuto būtinai reikalingą dovaną žmonijai. Tauta ir tautiškumas, visuotina apraiška pasaulyje, ne tik nėra priešinga Dievo universalumui, bet tai yra gyvybinis ir puošnus žmonijos fragmentas, atsirandęs ant mūsų rutulio natūraliai su Absoliutu valia.

Jei Korp! Neo-Lithuania veikia ne Dievo vardu, tai visais atvejais ji eina su Juo ir tai yra ryškus mūsų korporantiškojo priesaikoje, kuri baigiasi žodžiais: "... tik man Dieve padėk."

Mūsų garbės narys Antanas Smetona yra pasakęs, kad mūsų tautoje religija ir tautiškumas visais laikaisėjo lygiagrečiai ir niekad jie nesikirtė. Ši tradicija ir mums yra vertinga ir brangi. Tą lygiagretumą akivaizdžiai patvirtina ir mūsų Korporacijos gyvenimas, kai jos dvasiniai gimdytojai buvo ir kunigai ir pasauliečiai. Kunigai — Maijonis, Vaižgantas; pasauliečiai — Basanavičius, Smetona, Vileišis, Jablonskis, Balutis.

Mūsų bendrinis vardas "tautininkas" ir tikrinis "Neo-Lithuania", mūsų dvasiniai gimdytojai, didžiosios tautos asmenybės mūsų patys didieji autoritetai — yra viskas sava ir nieko svetimo. Galim didžiūti, kad neturim pasaulėžiūroje jokios svetimos įtakos ir moralinių atžvilgių esam laisvi nuo bet ko, kas yra už mūsų tautos ribų.

Iš to seka ir tai, kad ir mes esam svetimi bet kokiam kosmopolitizmui. Mūsų pasaulėžiūra yra statmenai priešinga marksizmui, kaip grynai materialistinei pasaulėžiūrai. Taip pat toli esam nuo liberalizmo, ypač šių laikų amerikinio, kuris atmeta dū kraštutinumus — abejingumą ir dogmą — ir viduryje tepasielia su protine ekvilibristika, kurioje geroji išmintis tegali būti tik atsitiktinumas.

Buvo sustota ties pasaulėžiūros klausimu tiek, kiek leidžia laikraštinė talpa. Baigdamas noriu pasakyti, kad Korp! Neo-Lithuania mini savo 40-tą metinę sukaktį ne savoje Alma Mater, o sveturi; ne savos tautos prieglobstyje, o tautų mišinyje; ne savoje tikroje laisvėje, o svetimoje laisvoje prieglaudoje. Taip pat šioje šventėje nedalyvaus jai broliškų, draugiškų, tautinių pagrindu susukūrusių korporacijų vėliavos, spalvos, kurių Lietuvoje buvo

Neolituų orkestras įgrojęs plokštelę "Grogame Jums".

GROGAME JUMS!

Tai Korp! Neo-Lithuania orkestro pasirodžiusios plokštelės pavadinimas. Kodėl mes ją taip pavadiname?... Buvo daug galvota, daug vardų rasta, bet nei vienas taip gerai neatitiko Korporacijos orkestro dvasiai, kaip "Grogame jums". Tiek lietuviškos šeimos, tiek Neo-Lithuania skiepytas prisirišimas prie savųjų giliai atsispindi, kai mes grogame jums. Mes grogame vyresniesiems, grogame jaunavedžiams ir grogame tokiems, kaip

virš 20-ties ir jos reprezentavo šimtus komitonių. Tai vis skirtumai tarp to, kas yra Amerikoje ir kas būtų Lietuvoje.

Bet yra kažko, kas būtų bendra tarp čia ir Lietuvos, tarp dabar ir ano meto.

Korporacija Neo-Lithuania Lietuvos Universitete gimė universalinių, ir kosmopolitinių pasaulėžiūrų intensyvioje aplinkoje. Naujai kilusiam šūkiui "Pro Patria" net nebuvo pripažįstama pasaulėžiūra. Nuosekliai ši studentų organizacija buvo universalistų ir kosmopolitų ironizuojama, tariamai burianturi patiriotus ir gimdanti baisų ura-patriotizmą.

Ir čia dabar Amerikoje, yra ne kitaip. Kai mūsų Korporacija atgaivino veiklą, leidinys "Jaunimo Žygiai" sutiko mus su nuste stebimu ir su klausimu: kam ši korporacija reikalinga?

Ne kitaip ir liberalizmo adeptai žiūri į mus, tariamai "susitepusius" ir senomis dogmomis ir tokdomis pat tradicijomis.

Tai visa rodo, kad lietuviškoje studentijoje esam tikrai reikalingi. Ir čia mes esam, mes ir būsim. Einam, giliai tikėdami savo pasirinkto kelio teisingumu, palaikimingu sau ir savo tautai. Ir tame mūsų tikėjime, mūsų ryžte, akivaizdžiai regim mūsų tautos pranašo Maiironio liepimą:

Ant išvyniotos vėliavos
Kilniai užrašę: Už Tėvyne!
Rankas sau draugiškai supynę,
Pirmyn! jaunime Lietuvos.

bei solistams, bet grojom kaip studentai, grojom ir dainavom lietuviškai. Jaunimas mėgo mus, ir kur mes grojom, ten vis gausiau jų rinkos. Gražūs melodijų garsai, lietuviškai įdainuoti suriša mus visus. Tiek mes jauni grodami, tiek jie šokdami radom, kad ir sena, bet labai skambi mūsų lietuviška kalba, puikiai tiko moderniausioms melodijoms.

Išėjusi plokštelė yra mums dideliu atpildu. Nors daug darbo valandų pareikalavusi, bet liks amžinai brangių prisiminimų. Juk nieks nežino, kaip ilgai mes jums grosim, nieks nežino, kaip ilgai būsime kartu... Todėl ir negaila mums nei tų 100 valandų, kur plokštelės pagaminimas pareikalavo. Jautrūs amerikoniški mikrofona neatsižvelgė nei į mūsų jaunus veidus, nei į lietuvišką nusiteikimą, nei į pasiryžimą groti jums. Bent minimalinius jų reikalavimus turėjome išpildyti. Profesionalams daug lengviau viskas prieinama. Bet reik pasakyti, kad mūsų lietuviškas užsispyrimas, jaunatviškas užsidegimas taip pat savo atliko.

Ir dabar su plokštele atsigrįžtam į jus, pamiršdami tas sunkias įgrojimo valandas, nešdami tą šiltą "Grogame Jums". Su dideliu malonumu pristatau "Grogame Jums". Priimkit su širdim, ne kritikuokit ir nepelkit, nes mes grogame jums be didelių pavadinimų, bei vardų, be pretenzijų. Atėjom jums, kaip savi pagroti. Mes sukūrėm žodžius, kurie sako: "Gal atsiras kitų draugų, kai būsime tarp svetimų, bet atminimas liks tų dienų, kai buvome kartu". Išgirsite juos tarp "Grogame jums" kitų žodžių, ir tegul viskas liks tiek vyresniesiems, tiek mums jauniems tikrai vien maloni prisiminimu.

Korp! Neo-Lithuania orkestro vardu

Algis Modestavičius

DŽIUGI NAUJENA!

Siunčiame mūsų skanūs kepsnius maisto ir delikatesų krautuvėms visoje Amerikoje

Čikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery Felikso Mackevičiaus gaminių skonis. Gyvenantieji ne Chicagoje gali apsirūpinti skaniais Brighton Bakery gaminiais: Raguočiu (Baukuchenu), lietuviškais biskvitais, įvairių skonių pyragaičiais, aguoninėm babkom, medauninkais, mazurkomis, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiūlys jums paštu. Reikalaukite gaminių kainoraščio, iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Čikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką tešlą, iš kurios patys namie pasigamins sau pakeidaujamus kepsnius.

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE VIŠOJE MAISTO KRAUTUVĖSE, KAIP CHICAGOJE, TAIP IR KITUR.

BRIGHTON BAKERY

2457 West 46th Place

Chicago 32, Illinois Telef. Virginia 7-1250

Kelias į laimę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(12)

ATPLAUKIAU Į PINIGUS IR LAIMĖ

Linguoja, braška apysenis dadžius, pro langą bėga į mane kelias, bėga ir prapuola užpakaly, bėga pakelės trobelės, slenka didelai medžiai, tolumoj krūmokšniai ir fermerių apsėti laukai. Bėga ir prapuola už manęs, praeity. Taip, kaip mano dienos, kaip visas gyvenimėlis. Atbėga, užvirsta, užgula ir prapuola vakarykščioj. Užsimiršta, pranyksta. Mėginu švilptauti, bet alyvuotom, suodimis aplipusiomis, lūpomis negaliu. Palūpė įbrėžta aštrių gelžgaliu, skauda. Kur tu švilptelsi, kad net diegia. Galvą vežuosi, kaip sukiūžusį puodą: pilna visokių minčių, skauda ir svaigsta.

Bet rankos nejučia myga vairą, ir koja grimsta gilyn į gazolino pedalį. Reikia skubėti. Reikia paukščių parsiskristi iš fabriko į Dainorynę. Palikau konvejerį, laukia traktorius. Palikau geležų krūvas, laukia tvartai ir dirvos. Ei, gyvenimėli! Spurdėk, nespurdėjęs! Pasi-baigsi, tada ir darbai pasibaigs, ir vargai su tavim nūgrims į kapą.

Krūtinė vėl gargaliuoja ir baisiai norisi kosėti. Lai-kausi, krunkštaju po truputį, nenoriu išsižiot. Kai pradėdu, tai kosėjimui nėra galo. Ta mano krūtinė — kaip liūnas. Kliunksi visa, marma, gargaliuoja, šnvpščia. Ir skauda, ir spaudžia, durina. Užpilu geru stiklu degtinės, lyg ir nuplaunu viską. Ir vėl pas daktarą? Ką

tie daktarai! Danguolė, ar ne Danguolė. Visi ponai, ir visi pinigūs įsimylėję. Gausi mandagių žodžių, spalvotą bonkutę ir nešiokis toliau savo ligas, iki karsto lentų atsidauši.

— Nevažiuok, Pranuk! Nevažiuok Amerikon! — rodos, ir dabar, pro dadžiaus girgždėjimą, girdžiu motinos žodžius, su ašaromis maišytus, prieš keturiasdešimt metų. — Taip toli, taip baisu! Nebepamatysiu tavęs, vaikeli...

— Vaziuok, jaunikli Barti! Plauk per marias! — gundė grįžęs su pinigais amerikonas kaimynystėje nusipirkęs ūkį. — Plauk į pinigus ir laimę! Iš pradžių pavargsi, o paskui — kaip inkstas taukuose...

— Nevažiuok, Pranuk! Nugyvenk savo gyvenimą, kur Dievas paskyrė. Visviena vargų pribarstyta kiekviena kelely. Žmogui kryžių reikia nešti visur. Čia nors savo žemelę pasiklojęs, sava saulele užsiklojęs, savųjų apstumdomas ir skandinamas...

— Plauk, Praniok! Pinigų paskolinsiu. Plauk, už laimę man atsidėkosi! — šaipėsi kaimynas. Ar jis džiaugėsi, ar pajaukė, linkėjo laimės, ar į tuos pat vargus stūmė, iš kurių pats vos ne vos išsikrapštė...

Palikau našlę motinėle su pulku mažesnių vaikų, palikau jų žvilgsnius ašarotus ir pilnus vilties. Laiškuose įdėti mano doleriai sumažino jų vargą. Motinos žodžiai atplaukdavo baltame popiery laimina ir dėkoja. Bet ji ir atgal šaukė. Užteksią jau pinigų, sūnaus atgal tenorinti.

Aš mačiau kaimyno amerikono ūkį, sodais ir baltais naujais pastatais išpuosta, mačiau bandas galvijų ir pulką blizgančiomis nugaromis arklių. Mano tėvas užsipliekė, tą gėrybių besiekdamas. Aš jas pasieksiu lengvai Amerikoje, turtų ir laimės šaly.

Pradarau langą ir pro alyvuotas lūpas čirksteliu

karčias seiles. Dar augštai saulė, dar dirvagali suarsiu, vandens pripumpuosiu, senei vištų lovių aptvarkysiu. Dienos Amerikoje ilgesnės. Čia ir fabriko čekius apžioju, ir ūkį, kaip stiklinę, savo aky laikau. O Lietuvoj saulė pakildavo, ir vėl tuoj už miško knebdavo: vargų nesuspedavai išbristi, ir nuolat pustuštis pilvas burbulendavo... Čia nors vargti apsimoka. Gargaliuoja krūtinė, bet ir kišenė skamba smulkiais, pūpsio popieriniais.

Privažiuoju Dainorynės lauką. Užmirštu ir kosulį. Pro akis ima slinkti kukurūzai, bulvės, pašarinė, daržai... Raudoni didžiojo tvarto ir gyvenamosios stogai tyvysa saulėj turtingojo išdidumu. Nauji tvarečiai kiaulėms, vištidės, pieninė, pailga daržinė, vandens pompos bokštelis... Mano ir uošvio rankomis sodinti, o dabar į storulius išaugę ir lapotomis viršūnėmis stogus užgožę, medžiai... Tai šildo mano krūtinę ir nustumia kosulį, kuris atsigriebia naktimis. Dieną nėra laiko sirgti. Dieną — darbai, skubėjimas. Dieną planuoti, eilinius darbus nustumti ir jų daugiau pajieškoti. Kad kišenės labiau pūpsotų, kad ūkis kiltų ir plistų, kad atvažiuavę į svečius lietuviui turėtų kuo stebėtis. Pušinio ir Barčio ūkis — ne betkas! Dainorynė — pavyzdys! Dainorynė — pavydo ir apkalbų pradžia. Dainorynė — linksmybės ir turto kampelis, maža Lietuvėlė Amerikoje; savomis rankomis ir savu protu iškeltas ūkis, kokio gimtajame sodžiuje Bartis niekad nebūtų turėjęs.

Pranas Bartis. Kaimynų su pagarba tariamas "Frank". — Tai aš. Pušinio žentas, Dainorynės savininkas. Turįs gražią pačią, šaunią uošvę, mokytus gimes, būrius draugų, gerbantių ir pavydinčių. — Tai aš.

(Bus daugiau)

Rezistencija -- pareiga, bet ne nuopelnas

Jau 22 metus buvusios ir dar tebesitęsiančios Lietuvos okupacijos ir spaudos akivaizdoje kalbėti apie kurios nors mūsų kultūrinės socialinės ar, iš viso, vispomeninės grupės išimtinus nuopelnus lietuvių tautos laisvės kovoje reikštų, švelniausiai kalbant, tik žūlumą. Igi, niūrus Lietuvos pavergimo ir lietuvių tautos persekiojimo metai išreikalavo iš lietuvių aukos ir pasiaukojimo prasme tiek daug, jog šiandien kuris nors rūšiavimas būtų tik lietuvių tautos aukos sunkumo ir jos pasipriešinimo didumo nuvertinimas. Be abejo, individualinėje plotmėje aukos ir įnašai labai įvairavo ir įvairuoja. Šia prasme ribos yra labai plačios — nuo nieko iki visko. Tačiau grupinių sąvokų rėmuose sovietinio pavergėjo smurto aukos, pasyvaus ir aktyvaus jam pasipriešinimo nuostoliai, bet ir nuopelnai, yra tiek kokybiškai vienodi, tiek gausūs, jog bet kuris rūšiavimas ar skaitliavimas, jei jis būtų daromas kurių nors grupinių moralinių kreditų krovimo sąskaiton, reikštų, kaip tik moralės požiriu, vien demagogiją. Dvynukai — nacizmas ir komunizmas — neaplenkė jokios patriotinės grupės, jokio mūsų tautos socialinio sluoksnio ir kalinimo, persekiojimo, trėmimų bei tremtinių ir žudymais nukriaužė mus visus. Priespauda buvo ir yra tiek totalinė ir pasipriešinimas tam tiek visuotinas, jog šiandien niekam iš mūsų nėra palikta teisė į liuksusą sakytį — "mes daugiau, jūs mažiau". Priespaudos svoris šiandien slepia Lietuvoje esančios tautos pečių. Ir ten jau dalinasi visi. Išėivijoje mes galime dalintis talikos Lietuvos laisvės kovai pareigomis, galime pozityviai lenktyniauti jų vykdyme, bet nebūti jokios prasmės ir pateisinimo puošti buvusiomis aukomis ar nuopelnais, nes tai nebeapima so jau kuriai nors grupei, bet yra tapę vientisinio lietuvių tautos laisvės kovos balanso nebeatskiriama dalimi. Žmonės, kurie kovojo, kurie kovojo ir nukentėjo, kurie kovojo ir žuvo, vargu ar tam ryžosi dėl kurios nors grupės ar organizacijos. Greičiausia, — vardan idealų ir vardan realybės, kurią Lietuvos nuostoliumi paminėti ir sudraskė atėjūnai iš Maskvos. Tie dalykai gi yra didesni, negu juos gali sutalpinti vienos grupės rėmai.

NEOLITUANAI REZISTENCIJOJE

Ir jei šių įvadinųjų žodžių akivaizdoje leidžiame sau pradėti kalbėti apie neolitanus rezistencijoje, darome tai ramia sąžine, nes patys nusibrėžėme sąmoningai tam ribas. Kalbėti apie neolitanus rezistencijoje Korporacijos 40-ties metų jubilėjaus proga reiškia dalinimąsi prisiminimais gyvais išlikusių draugų tarpe ir būti liudininkais tiems, kuriems teko apleisti Lietuvą, tebedūnant vaikus. Tik šie paliudijimai skiriasi nuo gražiai praleistų jaunystės dienų ir smagių valandų prisiminimų Korporacijos rūmuose Kaune tuo, kad jie neturi teisės likti sterilizais primirštų ir vėl atsigaivinti per gyvenimų pasipasakojimus, bet privalo būti apeliavimu į pareigos ir savigarbos jausmą testai, ką nerašytutestamentumms pavideldjo nacizmo ir komunizmo nukankinti, žuvę Korporacijos draugai (žiūr. kol. J. Našliūno straipsnį). Žodžiai apie neolitanus rezistencijoje nereiškia pastangos ieškoti ir krautis grupinio kapitalo, bet tik norą, remiantis asmeniškai geriausiai pažįstamu pavyzdžiu, liudyti lietuvių tautos pasipriešinimo okupacijoms visuotinumą.

REZISTENCIJOS PRADŽIA

Pirmoji komunistinė okupacija 1940 m. vasarą sudaužė visas lietuvių gyvenimo organizuotas formas. Kalėjimai prisipildė buvusiais to gyvenimo vadovais ir aktyviaisiais nariais. Tai, kas siejo ir rišo, kas grindė ir skatino visuomeninį, organizacinį gyvenimą, persikėlė gyventi į pagrindinį paskiro žmogaus krūtinėje. Okupanto slaptosios policijos akims besidairant žinomų pavar-

džių, dingo betkuri galimybė orientuotis į kuriuos nors buvusius centrus ir kelio bei gairių sunkioje padėtyje ieškojimas atsirėmė vien į konfidencialų žmogaus ryšį su žmogumi. Šiame vyksme ir Korp! Neo-Lithuania nustojo egzistuoti objektyviai ir persikėlė gyventi į paskirų korporantų širdis.

Nebegalėdama atsiremti į tai, kas buvo vieša ir žinoma, lietuvių pasipriešinimas prieš okupaciją ir ją atnešusias jėgas pradėjo formuotis iš anonimiškumo, remiantis pagrindinėje veikloje vien individualaus abipusio pasitikėjimo principu. Buvę organizaciniai ryšiai tokį pasitikėjimą grindė, bet nebuvo vienintelė priežaida. Todėl Lietuvos pagrindinė besiformuojančios grupės grupelės, pasistačiusios tikslu pašalinti okupaciją, vargu ar beatspindėjo buvusių mūsų visuomeninę diferenciaciją. Tik labai retais atvejais galėjai kurioje nors rezistencinėje grupėje išvėlgti kurios nors anksčiau viešos buvusios organizacijos narių didesnį įnašą ir įtaką. Ši aplinkybė buvo pirmoje eilėje lietuvių solidarumo sunkioje valandoje išraiška, bet taip pat ir pasisaugojimo siekio išdava, nes organizuojantis buvusios organizacinės priklausomybės pagrindais, Sovietų šnipams būtų buvę lengviau susekti kurios nors grupės sąstatą.

Todėl ir neolitanai buvo pasipriešinimo judėjime pasiskirs-

ruošiamuose darbuose neolitanai atliko savo patriotinę pareigą patriotiško lietuvių jaunimo eilėse. Ir jei mes peržvelgsime bolševikų kalintų, nukankintų, tremtingyvuoliniuose vagonuose išgabentų ir Sibire žuvusių lietuvių sąrašus, užtiksim, jog skaudus lietuvių likimas buvo dalia, kuria su savo broliais dalinosi ir neolitanai.

REZISTENCIJA TĘSIASI

Su birželinu sukilimu prieš okupaciją sielos viltys neišsiskindino. Vos spėjus jo aukas palaidoti, tapo aišku, jog vietoj raudonos turime raudą okupaciją. Rezistencijai reikėjo vėl toliau gyventi ir kovoti.

Antinacinės rezistencijos metu, kaip jau buvo minėta, neolitanai daugiausia susibūrė apie Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą. Tačiau neišimtinai. Buvo jų ir Lietuvos Laisvės Armijoje ir kitose pagrindžio grupėse. Taip pat ir LLKS-je, nors ir nešdami žymią tos organizacijos darbo naštos dalį, neolitanai nebuvo vieni, bet veikė drauge su visais, kuriuos siejo tie patys rezistenciniai idealai ir asmeniškias pasitikėjimas.

LLKS-gos rėmuose neolitanai betarpiškai dalyvavo slapto spautuvių suorganizavime ir virš ketvirčio milijono slapto leidinių išleidime. Neolitanai vadovavo organizacinio tinklo visoje Lietuvoje išplėtimui ir re-

Man trūksta žodžių, išreikšti džiaugsmui

Esu labai laimingas, kad galiu pasveikinti Korp! Neo-Lithuania 40 metų jubilėjaus proga. Neturiu žodžių išreikšti savo jausmams ir džiaugsmui.

Tai buvo taip seniai, prieš 40 metų, kai, susirinkę keliolika vienminčių studentų, nutarėm įkurti Korporaciją Neo-Lithuania. Idėja buvo tiek pribrendus, kad ši jaunutė korporacija akademikų tarpe pasidarė labai populiari, ir metai po metų ji augo ir klestėjo. Pasistačius nuosavus rūmus, dalis jų buvo pritaikinta korporantams gyventi. Ir aš manau, kad tie rūmai daug prisidėjo prie išlaikymo tradicijų, draugiškumo ir disciplinos korporantų tarpe.

Ir taip su laiku Korp! Neo-Lithuania išaugo į stiprų vienetą ir skaičiumi ir savo tautinės idėjos jėga. Net karo, okupacijų ir pokario audros šių idėjų neįstengė sunaikinti. Ir štai šiame laisvame krašte matom, kaip Korp! Neo-Lithuania rado gražią dirvą mūsų jaunimo tarpe.

Šis tautiškai susipratęs jaunimas — tai mūsų viltis, kad lietuviybė bus išlaikyta ir šiame krašte, kad, atkūrus Nepriklausomą Lietuvą, šis gilus ir sveikas patriotiškumas padės užgydyti žaizdas ir sustiprinti dvasią mūsų visų brangioje tėvynėje, kad Lietuva ir vėl po skausmingųjų metų galėtų laisvai ir drąsiai augti ir gyvuoti.

Mano nuoširdžiausi sveikinimai ir linkėjimai Korporacijai Neo-Lithuania 40 metų jubilėjaus proga!

Jūsų nuoširdus filisteris

Dr. Simas Virkutis

tę po labai įvairias grupes, nesirūpinant kurias spalvas anksčiau dėvėjo brolis, su kuriuo šiandien buvo veiklama ir ryžtamasi petyti į petį stoti į kovą su priešu. Tik statistiškai sumetimais galima būtų gal pastebėti, jog Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos, įsteigtosios 1940 m. gruodžio 26 d., kūrime dalyvavo kiek daugiau neolitanų ir apie ją, remiantis asmeniškais ryšiais, vėliau buvo dar labiau susibūta, kai LLKS nacių okupacijos metu išaugo į vieną didžiųjų lietuvių rezistencijos organizuotų pajėgų. Tačiau esmiškai nebuvo pagrindžio grupės, kurioje neolitanai nebūtų galėję būti ar jo nebuvo, ir nebuvo grupės, kurioje vien neolitanai būtų dalyvavę. Kai 1941 m. birželyje Lietuvoje sprogo sukilimas prieš sovietinę okupaciją, neolitanai kovėsi ir žuvo drauge su savo broliais tuo metu daugiausiai lietuvių Aktyvų Fronto simboliu nužymėtoje kovoje, tačiau ir kaip kitų pagrindžio grupių narių. Propagandinių lapelių paruošime bei sklaidyme, slaptaime ginklų tiekime bei kituose sukilimui pa-

zistencijos leidinių platinimui bei lėšų telkimui per tą tinklą. Neolitanai dalyvavo ryšio su užsieniais sudaryme, santykių su kitų pavergtų Pabaltijo tautų rezistencijoms užmezgime. Neolitanai dalyvavo radijo ryšiu su užsieniu sudaryme ir slapto radijo stoties Lietuvoje suorganizavime bei kituose šiandien čia neįmanomuose išvardinti rezistenciniuose aktuose. Ir rudosios okupacijos aukų, Gestapo suimtų, kankintų ir nukankintų lietuvių sąrašuose neolitanas užtikis pakankamai savo kolegų pavardžių.

Antroji sovietinė okupacija, pakeitusi nacistinį prispaudimą, išreikalavo iš lietuvių tautos dar daugiau aukų ir dar daugiau pasipriešinimo. Aukos ir pasipriešinimas tebesitęsė ir šiandien. Neolitanai ir šioje fazėje savo dalį turėjo ir tebeturi, ir istoriškai, kai lietuvių tauta bus laisva ją rašyti, bendrame lietuvių rezistencijos balanse tai parodys.

AR BUVO PRASMĖS APIE TAI KALBĖTI?

Perskaičius šiuos trumpus, didelėi temai skirtus žodžius, grei-

Grupė Philadelphijos neolitanų. Sėdi iš kairės: V. Gruzdis, P. Mitalas, R. Buinytė, A. Jankauskienė, J. Stiklorius. Stovi: D. Matonytė, V. Mitalas, A. Kaulinytė, J. Matonis, S. Jankauskaitė, K. Lukas ir B. Pumpolytė. Nuotraukoje trūksta V. Didelytės.

Korp! Neo-Lithuania Philadelphijoje

Oficialia Korp! Neo-Lithuania padalinio Philadelphijoje įsteigimo data reikla laikyti 1962 m. birželio 10 d., kai įvyko steigiamoji sueiga, į kurią atsilankė keturi seniorai -- Rima Buinytė, Vincas Gruzdis, Agota Jankauskienė ir Petras Mitalas ir 9 kandidatai į juniorus -- V. Didelytė, A. Kaulinytė, K. Lukas, S. Jankauskaitė, D. Matonytė, J. Matonis, P.V. Mitalas, B. Pumpolytė ir J. Stiklorius. Susipažinę su korporacijos ideologija ir tradicijomis visi kandidatai pareiškė norą būti korporantais. Vėliau įstojo dar trys juniorai. Šiuo metu Philadelphijoje yra 16 aktyvių korporantų. Yra ir keletas filisterių, jų tarpe ir prof. J. Puzinas, kuris talinkina patarimais ir paskaitomis. Steigiamojie sueigoje buvo sudaryta laikinoji valdyba, kuri ir iki šiol eina pareigas: P. Mitalas -- pirm., A. Jankauskienė -- vicepirm., R. Buinytė -- sekr. ir V. Gruzdis -- išd. Korporacijos padalinys Phila-

Korp! Neo-Lithuania Philadelphijoje valdyba. Iš kairės: A. Jankauskienė, P. Mitalas, V. Gruzdis, R. Buinytė.

delphijoje yra dar jaunas, bet judrus ir turi gerų planų ateičiai. Vasaros stovykloje Cape Cod iš Philadelphijos dalyvavo 8 korporantai, kiti gi buvo nuvykę savaitgalini. Š.m. lapkričio 10 numatoma pakelti ketletą ju-

niorų į seniorus.

1963 metų pavasarį Philadelphijos neolitanai numato suorganizuoti korporacijos 40-ties metų veiklos sukakties minėjimą šventę.

Petras Mitalas

Neolitanų rūmai Kaune

K. KASAKAITIS

Minėdami Korp! Neo-Lithuania 40 m. įsteigimo sukaktį turime būtinai prisiminti mūsų namus Paredos gatvėje, Kaune, ir vaidmenį, kurį jie suvaidino Korporacijos gyvenime.

Jau nuo pirmųjų Korporacijos įsteigimo dienų iniciatorių tarpe buvo kilusi mintis įsigyti ar pas-

čiausiai, kils mintis, jog nebuvo nieko pasakyta, ko nebūtų buvę galima pasakyti pvz. apie ateitinius ar kurios kitos akademinės ar ir ne akademinės grupės dalyvavimą lietuvių tautos rezistencijoje. Jei tokia mintis kiltų, šias eilutes rašantisys ją tik sveikintų. Nes nuo pat pradžių nebuvo šiuose žodžiuose kurios nors intencijos parodyti ar įrodyti kurį nors neolitanų veiklos rezistencijoje išimtinumą ar kuriuos nors ypatingus, tik vien neolitanams tenkančius nuopelnus. Jei skaitytojas pasakys, jog nebuvo nieko pasakyta, ko nebūtų galima ir apie visus kitus rezistencijos dalyvius pasakyti, tai šio straipsnio autorius bus savo tikslą atsiekęs. Iš tiesų, Korp! Neo-Lithuania ir jos nariai nieko kito nenori, kaip tik elgtis ir būti Lietuvos sunkiose valandose tokie patys, kaip ir kiti patriotiškai žodžiais ir darbais nusiustatę Lietuvos vaikai. Ir jei jaunieji Korporacijos nariai ar draugai pamatys iš paliudijimų, jog neolitanai šią pareigą atliko, tai tikėkimės, jog obalsis "Pro Patria", įpareigojęs neolitanus rezistencijoje, bus tuo pačiu akstinu ir išėivijoje korporacijai Neo-Lithuania. Ši moralinė išvada yra vienintelė temoms neolitanai rezistencijoje prasmė. Kvietimas sekti pėdomis yra šių žodžių moralas, nes neolitanas rezistencijoje nėra joks nuopelnas, bet tik ištikimybė sau pačiam ir tai patriotinei dvasiai, kuri Korporacijoje buvo ir yra diegiama.

k.d.

tatyti nuosavus namus, kuriuose koncentruotųsi visas Korporacijos gyvenimas ir duoti galimybę korporantams gyventi ir dirbti savų namų bendrabuty. Korporacijos valdybos pastangomis greitai laiku buvo gautas iš Žemės Reformos Valdybos gražioje vietoje, Vytauto kalne, žemės sklypas, Žemės ūkio ir Valstybės Turty Ministeris J. Aleksa davė namams statyti miško medžiagos 100.000 litų vertės, užtraukta paslauga Finansų Ministerijoje ir pradėta rinkti aukas rūmų statybai Lietuvoje ir J.A. Valstybės. Korporacijos metinės šventės proga 1923 m. lapkričio 11 d. kan. J. Tumo-Vaižganto buvo pašventintas kertinis akmuo.

Stambiausias pinigų sumas namų statybai aukėjo Hipatija Yčienė-Židrienė ir inž. Konstantinas Šakenis. Norėdama suteikti daugiau lėšų rūmų statybai Korporacija 1923 m. gruodžio mėn. pasiuntė į J. Amerikos Valstybes du savo atstovus -- V. Baknaitį ir K. Marčiulionį. aukų rinkti. Čia kun. A. Miluko iniciatyva buvo sudarytas iš J. Ginkaus, kun. A. Miluko, Pr. Narvydo, J.O. Širvydo, K. Širvydienės ir Pleškalausko komitetas, kurio pastangomis pavyko surinkti po visas JAV namų statybai apie 10.000 dol.

Netrukus buvo pradėta namų statyba ir 1928 m. vasario 8 d. kan. J. Tumas namus pašventino. Aišku, dar ne visas buvo namų viduje užbaigta ir su laiku teko atlikti kambarių įrengimą bei išpuošti vidų.

Namų projektą paruošė inž. arch. Frikas, o priežiūros ir kai kuriuos statybos darbus atliko patys studentai neolitanai.

Korporacijos rūmuose koncentravosi visas Korporacijos organizacinis gyvenimas. Juose buvo įrengta viena gražiausių Kaune salių, papuošta medyje išdrožtu Neo-Lithuania Herbu, Lietuvos miestų istoriniais herbais (tai buvo didžiausias herbų rinkinys Lietuvoje; antras dydžiu buvo Seimo, vėliau Aušros merg. gimna-

zijos rūmuose) ir Korporacijos garbės narių biustais, pagamintais dail. J. Aleksandravičiaus, kuris ilgesnį laiką gyveno namuose.

Rūmuose buvo biblioteka, įsteigta mecenato Pr. Urbono auka. Ten turėjo būstinę Korp! Neo-Lithuania leidžiamų leidinių redakcijos. Rūmuose vyko Neo-Lithuania, Filisterių Sąjungos ir seseriškos Filiae Lithuaniae korporacijos valdybų posėdžiai, bendros korporacijos sueigos ir tradicinės Korporacijos šventės -- vasario 16 d., lapkričio 11 d. bei iškilmingas N. Metų sutikimobalius -- kurios sutraukdavo geriausias laikinosios sostinės visuomenes. Salė buvo užleidiama draugiškų studentų korporacijų šventėms bei parengimams.

Vienas svarbiausių rūmų įrengimų buvo bendrabutis, kuriame nuolatos gyveno keliasdešimt korporantų. Kambariuose talpinosi po 2,3 asmenis, priklausomai nuo kambarių dydžio. Kai kurie korporantai išgyvendavo Korporacijos rūmuose per visą studijų laiką universitete. Gyvenantieji rūmuose korporantai, susitikdami kasdien susigvyveno tarpusavyje ir sudarė lyg vieną šeimą. Tai gerai atsimeina tie, kurie ilgesnį laiką išgyveno rūmuose studentavimo laikus. Namų rūsyje buvo įrengta valgykla bendrabučio gyventojams bei mieste gyvenantiems korporantams; ten dažnai prie alučiū skambėjo linksomos studentiškos dainos.

Namų finansinius reikalus tvarkė ūkio Taryba, sudaryta iš Korporacijos bei Filisterių S-gos atstovų, o namų administravimui bei vidaus tvarkai palaikyti ūkio Taryba skirdavo iš korporantų tarpo ūkio vedėją.

Korporacijos namai buvo tikriji lietuvių tautiškos studentijos rūmai, kur nuolatos virė jaunatviškas gyvenimas, kur stiprėjo korporantiškas solidarumas, kūrėsi tradicijos ir grūdinosi valia bei pasiryžimas dirbti Lietuvos labui.

KORP! NEO-LITHUANIA IR STUDENTIJA IŠEIVIOJE

Galima didžiuotis, kad daugelis mūsų išeivijos jaunimo suprantą mokslo svarbą ir reikšmę žmogaus gyvenime, kad nemažas skaičius lietuvių yra studentų eilėse. Bet neužtenka pasitenkinti vien aukštesnio išsilavinimo siekimu, reikia taip pat nepamiršti dalį savo laiko ir energijos skirti tautiniam bei kultūriniam gyvenimui. Esame ainiai senos ir garbingos tautos, galime didžiuotis savo istorine praeitimi, todėl ir mūsų elgesyje visur ir visada turi atsispindėti mūsų prabėgusių ryžtingumas, jų būdo tiesumas sąvųjų ir svetimųjų tarpe.

Šiais laikais tai lengviausia galime atsiekti įsijungdami į lietuvių studentų organizacijas, kurios padės mums ugdyti savyje visuomeninius daigus, padės išlaikyti savo tautinį būdą ir sąvības. Deja, su pasigailėjimu tenka konstatuoti, kad nors dažnai sąrašuose turime nemažą narių skaičių, bet gyvenime jie neaktyvūs. Retai kada juos matyti sueigose, beveik niekada "neturi laiko" aktyviai prisidėti prie bet kokių parengimų, o jei atsilanko į pobūvius, tai irgi tik kaip svečiai. Kur priežastis tokių apatiškumo? Straipsnyje "Quo Vadis... studentų sąjunga" sakoma: "Šiandien lietuvis studentas nešioja studento vardą tikta prasme, kad jis lanko universitetą ar kolegiją ir semia sau akademiško išsilavinimo veikime ar šiaip sėka priimtą standartą mūsų visuomenėje. Jo motyvai yra draugai ir ekonominė ateitis, nes bėgant laikas, pasaulinė politika bei atominis amžius reikalauja ir aukštesnio išsilavinimo". Ši ištrauka pasako daug tiesos. Žinoma, šiuo dienų studentų veikla, lietuvių studento pozicija joje yra silpna. Jis pasitenkina kasdienybėje. Su kiekviena diena jis praranda prasmę paauguti bent kiek laiko lietuviškai studentiškai veiklai. Ar čia būtų laiko stoka ar nesugebėjimas -- vistik nėra rimtas pagrindas pasitenkinimui. Geri norai bei pasiryžimas ir kalmus nuverčia! Nė vienas iš mūsų nesėdime visą laiką prie knygų. Jei randame laiko pramogoms, tai kodėl jo nė rimtesniai darbai? Nė viena organizacija nereikalauja iš savo narių skirti jai visą laisvą laiką. Bet organizacijų valdybos negali ir nepajėgia vienos atlikti reikalaujamo darbo. Aktyvus narių dalyvavimas studentiškoje veikloje pašalintų daugumą tokių problemų. Pasidalinus darbą nė vienas nebūtų per daug apsikintas. Taip pat yra nepriimtinas atsisakymas dėl nesugebėjimo. Organizacinė veikla reikiama įvairiomis formomis, kur kiekvienam yra daug galimybių pasireikšti.

Iš kitos gi pusės, gal būtų, šitoks dabartinis studentijos nejaus-

RIMANTAS STANIČNAS

rumas lietuviškai veiklai nėra grynai studento kaltė. Trūkumas sugebančios vadovybės netik nepritraukia jaunimo į organizacijų eiles, bet praranda ir tuos talentingus asmenis, kurie deda visas pastangas įnešti tikrą lietuvių studento dvasią. Tai vienam, tai kitam kūrybingam asmeniui pranykus, dažnai su nerimu klausiamės -- kas užims jų vietą? Kas sugebės įkvėpti norą ir duoti jėgą toliau ugdyti tautiškumą ir patriotizmą? Šituo pačiu rūpesčiu gyvena visos mūsų organizacijos. Tačiau šių organizacijų vadovybės turėtų analizuoti savo dabartinius veiklos metodus ir nustatyti ar jie vykdo organizacijos įstatus, ar siekia ideologinių tikslų, kurie domina ir patraukia studentiją į šių organizacijų narių eiles.

Daugelis sprendžia apie organizacijos veiklą ir jos populiarumą iš jos narių skaičiaus, bet kartais tai yra klaidinga pažiūra, nes ne visuomet kiekybė eina lygiagrečiai su kokybe. Žinoma, labai malonu turėti gausių narių skaičių, bet dar maloniau, kai tie nariai domisi visu, kas liečia organizaciją, yra aktyvūs jos veikloje. Korp! Neo-Lithuania pergyvena tuos pačius sunkumus. Kodėl? Jos tikslai: lietuvių tautos garbė, jos gerovė ir valinga, kilni bei tauri asmenybė -- turėtų patraukti lietuvių studentą ir imponuoti jį. Kodėl to nėra? Kodėl toks neskaitlingas aktyviųjų pasireiškimas? Kodėl nėra entuziazmo? Kai kas dėl to kaltina aplinkybes, kai kas vadovybes. Žinoma, ieškodami visada rasime klaidų, nes neklysta tik tas, kas nedirba. Pasiteisinimai irgi dažniausiai neturi rimto pagrindo. Mums trūksta tik daugiau gerų norų ir pasiryžimo. Anot dr. Vydūno -- "Eikime per gyvenimą ne kaip pragaišties šešėliai, bet kaip amžinybės simboliai." Būkime idealistais savo darbuose, savo įpročiuose ir pačiame būde. Gal būtų ne kartą nusivilsime patyrę, kad žemėje nėra tiek daug idealų, kiek tikėjimės. Dažnai tai yra tik idealų šešėliai, kurie praeina pro mus be garso, be jokios įtakos. Bet neletskime dėl to išnykti saviesiems. Būkime pasirengę juos realizuoti ne tik savyje, bet ir savo šeimoje ir draugų rateliuose. Mūsų socialinė padėtis mus suveda su įvairių tautybių žmonėmis. Kaip kiekvienas žmogus turi ypatingą paskyrą, taip pat ji turi ir kiekviena tauta. Tą ypač galime pastebėti šiame krašte, kuriame toks didelis tautų mišinys. Demokratija, kuri skelbia lygybę, nenaikina tautinio jausmo, nenaikina įvairių tautų skirtumų. Priešingai,

ji stengiasi iškelti tautų savybes ir protestuoja prieš kiekvienos tautos pavergimą. Nepamirškime, kad reprezentuojame savo tautą. Pagal mūsų būdą ir elgesį yra daromos išvados apie visą mūsų tautą. Tobulinkime savo būdą, įsigykime kuo daugiau mokslo, nes tuo būdu ugdysime savo tautos kultūrą ir didinsime jos vertę. Įsitraukime visi į organizacinį gyvenimą, į kultūrinį bendradarbiavimą. Būkime pareigingi ir lojalūs šiam kraščiui, bet nepamirškime ir gimtojo.

Kalbėti apie kultūrą ar apie visuomeninį darbą šiuo metu savotiškai nepopuliaru.

Be abejo, kiekvienas maloniai paspaus menininko, literato ar muziko ranką, didžiuosis kur nors vaišėse, kad jis tokį ir tokių pažino. Bet kai tik prireiks iš spaudos išėjusią knygą nupirkti, arba parodą aplankyti ir paversla įsigyti, tada jau nėra gerų pirkinių lietuviškų knygų, nėra gerų lietuvių dailininkų, muzikų ir tt. Tada kitų viskas daug geriau, todėl ir skursta lietuviškoji knyga, neprasimuša labiau į

JONAS JURKŪNAS

platumas. lietuviškas kūrėjas. Mes nuolankiai pakalbame apie meną ir literatūrą, bet daug maloniau tą iškeičiam į ramų vienur ar kitur paplūdimį, ar gerai praleidžiamą vakarą -- nepamiršdami nei vienos gimimo dienos, nei vieno vardinio. O kad nors šimtąją dalį tų taip lengvai išleidžiamų pinigų paskirtume knygai, paveikslui -- ne būtų problemos dėl lietuviškos kultūros ir visuomeninio darbo savotiškų sąlygų.

Todėl kalbėti šiuo metu apie vienos organizacijos lietuviškos kultūros ir visuomeninio darbo įnašą į tautos gyvenimą yra daug kartų sunkiau, negu bendrai apie lietuvišką kultūrą.

Keturiasdešimt metų Korp! Neo-Lithuania sukakties proga žvelgiu į ištisus būrius kolegų juniorų, senorių ir filisterių. Jie praslenka pro mano akis 17 metų nepriklausomo gyvenimo laikotarpyje, kai tik prisikėlus tauta laisvam gyvenimui pati kūrė savo valstybinį aparatą, puoselėjo savo meną ir kultūrą, savo visuomeninio darbo tradicijas.

Savo gyvenimo dienas pradėjusi šūkiu Pro Patria, Korp! Neo-Lithuania iš šio šūkio prasmę įjungė ir visus pozityviusiusėjimus menui, kultūrai, mokslui ugdyti, visuomeniniam darbe solidarumo siekti, ir sąžiningai stengėsi didesniu ar mažesniu savo įnašu prisidėti, kad prisikėlus tauta laisvam gyvenimui šiuoli veržtusi į priekį, į visapusišką pažangą.

Versdamasis savotiška statistika, būtent tik prisimenamų pavardžių skaičiumi, ir ta nors ir labai ribota priemonė, stengsiuos sudaryti korporacijos įnašo vaizdą. Tai vaizdas, be abejo, labai ir labai apytikris -- tik prisimenamais skaičiais. Be abejo, gal tai ir labai prastas matas valstybinio, visuomeninio, meno ir kultūros įnašams vaizduoti -- bet tebus man atleista -- aš asmeniškai nesijaučiu kompetetingas vieno ar kito visuomeninio kūrėjo ar kultūrininko palyginimus daryti. Ir tai nemanoma. Mano uždavinys, tik mažu blyksnelėliu parodyti kad Korp! Neo-Lithuania labai ryžtingai jungėsi į visas valstybinio visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo sritis ir aktyviai dalyvavo visose to gyvenimo apraiškose.

Nepriklausomo gyvenimo laikotarpiu visos darbo sritys trūko darbininkų ir gal pirmiausia jų reikėjo administraciniam ir visuomeniniam sektoriui. Ypač jų trūko nepriklausomo gyvenimo pradžioje. Todėl gal neuostabu, kad administraciniam ir ekonominiam sektoriui suskaitau 36 korporantų pavardes, pasiekusių palyginamai aukštus postus, viceministerio, departamento direktoriaus, apskrities viršininko arba tolygaus posto imamai. Tuoj pat turiu išskirti politinę ir diplomatinę sritį, kurioje suskaitau 18 pavardžių, ministerio, diplomato užsienioose titulaus, įskaitant ir mūsų garbės narį B.K. Balutį, Nepaprastą Pasiuntinį ir Įgaliotą Ministrą Didžiajai Britanijai.

Visas tas virš penkiasdešimt pavardžių skaičius iškiliųjų į vadovaujančius postus, manau vaizduoja, kad šioje srityje korporantai nuo pat pirmųjų korporacijos įsteigimo dienų aktyviai jungėsi -- nes specialistai aukštiesiems postams ne per trumpą laiką paruošiami.

Greta valstybinio, žygiuoja visuomeniniai korp. įnašai. Čia beveik kiekvienas korporantas atliko savo. Ir tą sakydamas, neturiu galvoje vien pačios korporacijos, bet korporantų veiklą kitose organizacijose. Be abejo, būdami tautinės minties akademikai, korporantai daugiau ir pasireiškė tautinės krypties organizacijose, bet jie nevengė ir bendrinio pobūdžio organizacijų. Tautininkų Sąjungoje -- ne vienas iš korporantų buvo jos Centro Valdyboje ir daug jų buvo periferijoje, skyrių vadovybėse. Taip pat Jaunoji Lietuva -- korporacijos įsteigta tautinės minties jaunimo organizacija nenutrūkstamai turėjo savo Centro Valdybą korporantų, o taip pat tos organizacijos rajonuose ir skyriuose korporantai nevengė jiems tenkančios darbo dalies.

Skautų Sąjunga -- matau ne vieną korporantą, gavusį skautininko laipsnį ir aktyviai besireiškiantį tos organizacijos veikloje ar vadovybėje.

Garbingojo Savanorių Kūrėjų Sąjungoje, Šaulių Sąjungoje, Vilniui Vaduoti Sąjungoje, Lietuvos Raudonajam Kryžiui, įvairiose profesinėse organizacijose prisimenu ištisą eilę korporantų ir žinau, kad jie buvo aktyvūs tų organizacijų dalyviai ir kartais didesnio ar mažesnio rango vadovai.

Tuoj pat prie visuomeninio gyvenimo jungiasi spaudos sektorius. Korp! Neo-Lithuania pati leido studentijai skirtą mėnesinį žurnalą "Akademikas" ir moksleivijai skirtą žurnalą "Jaunoji Lietuva". Greta to ištisa eilė korporantų, ir jų savo atmintį aš turiu 22 pavardes, nuolat dirbusių su spauda. Vieni iš jų buvo redaktoriai, kiti jiems talkininkai ir ne vien redaktoriai pačios korporacijos leidinių, bet ir Lietuvos Aido ar Vairo ar kit. tuometinių periodinių leidinių redaktoriai. Be šių nuolatinių spaudos rato sukėjų dažnas korporantas vienu ar kitu straipsniu kad ir neperiodiškai, atiduodavo savo duoklę tuometinei greitai augančiai ir tobulėjančiai lietuviškai spaudai.

Kultūrinėje meno srityje korporantai atnešė savo dalį. Be abejo, ši sritis labai plati ir labai gili. Ši įnašą aš skirstysiu sekančiai:

Muzikos, dainos ir teatro srityje išskirtinos 6 korporantų pavardės.

Literatūros (poezijos, beletristikos, kritikos srity) 8 korporantų pavardės.

Architektūros srity 2 korporantų pavardės.

Viso šioje srity 16 korporantų, kuriuos mūza buvo apdovanojusi ar išskyrusi juos iš paprastų mirtingųjų tarpo.

Ir dar viena sritis, kuri kaip akademinė korporacijai privaloma -- mokslo sritis. Be abejo beveik visi korporantai užbaigė studijas ir pasipuošė vienu ar kitu titulu. Ir yra tikra, kad ne vienas iš jų rašė savo profesinėje srityje ar gilino jau įgytas mokslas. Bet korporacija be šių natūraliai žengiančių į priekį, davė ištisą eilę mokslo personalo žmonių pačiam lietuviškam universitetui. Skirstant atskiromis mokslo šakomis, aš pasirinkau Vytauto Didžiojo Universitete veikusių fakultetų paskirstymą. Mano atminty užsilikę šių profesorų, docentų ar kito mokslo personalo korporantų pavardės.

Medicinos fakultete 5, Humanitariniame fakultete 6, Teisių-ekonomijos fakultete 4, Technikos fakultete 2, Gamtos-matematikos fakultete 1.

Viso 18 mokslo personalo pavardžių. Be šių negaliu praeiti tytomis pro 2 pavardes; tie du collegos paskelbė ištisą eilę studijų mokslo srityje, nors patys nebuvo universiteto profesūros tarpe. Taigi mano atminty 20 pavardžių, pažymėtinų kaip korporacijos įnašas mokslui.

Ir taip pražygiavo malonūs draugų veidai. Pražygiavo ryštingai, kaip jie žygiavo kadaise ar universiteto ar korporacijos rūmuose, ar siaučiant draugų tarpe, ar dirbant rimtą darbą. Užmerkęs akis, matau jų ištisą eilę. Ir patikėkite man, nejaudiau dėl pasirinkto kelio ir dėl draugų gėdos nei tada, nei okupacijos metais, nei dabar. Aš jutau korporanto pėdą dažnam Lietuvos kely. Ir teviškės laukuose ir miesto grindinyje tą jutau. Tikiu, kad ir čia jaunieji collegos pajus tą patį. Pajus ir dalyvaus tame dideliame darbe, kad išliktų lietuvių ir kad parnešti lietuvišką kultūrą ir laisvę į savo tėvų žemę. Taip mums (kaip mūsų priesaikoje) Dieve padėk!

DIRVOJE GAUNAMOS — ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

Lithuania — Land of Heroes	\$4.75
Leave Your Tears in Moscow	\$3.95
R. Spalis — Ant Ribos	\$5.00
Br. Raila — Tamsiausia prieš Aušrą	\$5.00
Br. Raila — Iš paskendusio pasaulio	\$5.00

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

Korp! Neo-Lithuania Chicago valdyba 1961-1962 m. Sėdi Gražina Gečaitė ir Danguolė Balcerytė-Vanagūnienė. Stovi Algis Saulis, Rimantas Staniūnas, Jonas Valkiūnas.

Chicago Korp! Neo-Lithuania padalinys kasmet auga ne tik narių skaičiumi, bet stiprėja ir intelektualinėmis pajėgomis ir plečia savo veiklą: mini tautines šventes, organizuoja įvairiais klausimais paskaitas, pobūvius, dažnai šaukia sueigas, kuriose nariai gausiai ir aktyviai dalyvauja. Vasaros metu įvairiomis progomis organizuoja įdomias iškilas gamtoje.

Korporacija artimai bendradarbiauja kultūrinėje ir organizacinėje veikloje su jai artimomis organizacijomis ir kartu su jomis sudaro darnų tautinės veiklos junginį.

Chicago padalinii su pasisekimu vadovavo sekančios valdybos: 1957 m. -- pirm. Alfonsas Simonaitis, vicepirm. Jonas Jurkūnas ir sekr. Vytautas Labanauskas. Vėliau ši valdyba buvo pakeista -- Donatas Šiliūnas perėmė vicepirm. ir išd. parei-

gas, o Rima Kašubaitė sekretoriavo. 1958 m.: pirm. Stasys Mažulis, vicepirm. Donatas Šiliūnas ir Vaclovas Mažeika, sekretoriai Juozas Žvynys ir Rima Kašubaitė. 1959 m.: pirm. Stasys Mažulis, vicepirm. Kęstutis Cicėnas, sekr. Milda Jurkūnaitė, išd. Nijolė Gaizytė ir vald. narys Sofija Adomaitienė. 1960 m.: pirm. Stasys Virpša, vicepirm. Vita Aleksandrūnaitė, išd. Dana Nemunaitytė, sekr. Kęstutis Cicėnas ir vald. narys Rita Merkelytė. 1961 m.: pirm. Rimantas Staniūnas, vicepirm. Algis Saulis, sekr. Gražina Gečaitė, išd. Danguolė Balcerytė ir vald. narys Jonas Valkiūnas.

Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinys, sekdamas Nepriklausomos Lietuvos Korporacijos gyvenimo pavyzdžiu, valdybą renka vieniemis metais per korporacijos metinę šventę.

G.G.

Korp! Neo-Lithuania Bostone 1959 m. pakeltieji į seniorus būčiuoja korporacijos vėliavą.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

UŽSISAKYKITE JAU ŠIANDIEN

Artėjant Kalėdų šventėms, o pasitaiko ir kitų progų, daugelis vis galvoja, ką padovanoti draugui, artimam žmogui. Geriausia dovana -- lietuviškoji knyga. Užsakykite ją šiandien.

Dirva siūlo supažindinti mūsų jaunimą su studentų gyvenimu Nepr. Lietuvoje. Tam geriausia tinka R. Spalio apysaka Alma Mater.

Iki Kalėdų siūlome užsisakyti tą gražiai išleistą ir įrištą knygą už \$4.00. Šiaip, kitur ji kainuoja \$5.00.

Atsiųskite žemiau dedamą atkarpą su čekiu ir mes nedelsiant išsiųsime knygą nurodytu adresu.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Siunčiu \$4.00 ir prašau šiuo adresu išsiųsti R. Spalio apysaką Alma mater.

Užsakytojas

SUKAKTUVINIAI APMĀSTYMAI IS ŠALIES

Ties Parodos aikšte, Vytauto kalno pašonėje Kaune, išsikišę iš medžių viršūnių stovėjo aukšti namai -- Neo-Lithuania rūmai, kuriuose vyko nuolatinis studentų judėjimas. Eidamas Parodos gatvę aukštyn ar žemyn -- visuomet sutikdavai būrius jaunų vyrų ir merginų, pasipuošusių žaliomis kepuraitėmis, einančius į susirinkimą, minėjimus, linksmus vakarus ar iškilmingas suėigas.

Čia buvo Neo-Lithuania korporacijos centras -- čia buvo mūsų jaunos valstybės vienos iš gausių U-to korporacijų ir draugijų savo namai ir vieta, kur vyko nepastebimas, bet ištikrųjų labai rimtas pasiruošimas valstybiniam ir tautiniam gyvenimui.

Tai buvo ne vienintelė vieta -- tokių studentų centrų buvo daugiau tuolaikiniame Kaune, kaip ir tų pačių studentų korporacijų, pasiskirsčiusių ideologiniais, ar kitokiais pagrindais. Tos įvairiaspalvės studentų korporacijos neatsirado be priežasties, kaip grybai po lietaus -- tai buvo natūralus anuometinio Lietuvos politinio pasiskirstymo veidrodis, geras ar blogas, ir apie kurio įvairumą dar šiandien dejuojame ir nesurandam bendrų kelių tam vaizdui išlyginti ar sumažinti.

HENRIKAS ŽEMELIS

Korp. Neo-Lithuania, pasipuošusi ryškiai tautiniais tikslais, pasistačiusi "Pro Patria" šūkį ir su aiškia ideologiniu atspalviu išaugo į skaitlingą V.D.U-to korporaciją, kuri, dėl paminėto ideologinio momento, turėjo daug pasekėjų ir taip pat nemažai priešių, nes visais laikais buvo daug populiariau kalbėti ir veikti prieš valdžią, negu būti jos rėmėjais, ypačiai naujai atsikūrusių valstybių tarpe, kur demokratinis momentas išgyveno sunkų savęs ieškojimo laikotarpį.

Tačiau būtų klaidinga tai pritaikinti Lietuvos U-to korporacijų ir draugijų gyvenimui. Jos visos naudojosi pilna U-to autonomija ir prieš valdžią pakelti balsą čia jau nebuvo vien tik kitų ideologinių korporacijų privilegija. Tame demokratiname U-to gyvenimo procese aktyviai dalyvavo ir Neo-Lithuania. Studentų atstovybės rinkimai, rinkiminė propaganda (neblogesnė už dabar Amerikoje vykdomą), vieši atstovybės posėdžiai ir įdomūs parlamentariniai debatai, aktyvus studentų reagavimas į politinį ir visuomeninį Lietuvos gy-

venimą -- tai ir buvo tie įdomūs ir šviesūs Lietuvos studentijos gyvenimo momentai, kurie, be abejo, praturtino jų demokratinę auklėjimą. Tos visos korporacijos nebuvo panašios savoturiniui, veikla ir tikslais į čia Amerikoje esančius visokius "epsilonus", bet jos buvo aiškios auklėjimo vietovės, iš kurių vėliau išėjo pilnai pasiruošę gyvenimui vyrai ir moterys.

Todėl dar anais laikais kai kurių reiškiams kritiški balsai prieš tas studentų organizacijas, kurios, anot tų kritikų, užsiiminėdavo tik linksnu laiko praleidimu ir kitokiomis išgalvotomis mandrybėmis, net atitraukdavo studentus nuo jų tiesioginio mokslo siekimo, atrodė, neturėjo jokio rimto pagrindo, priešingai, mano giliu įsitikinimu, visi tie, kurie baigė universitetą, ano meto terminu kalbant, tik su "korporaciniais įspūdziais" -- neturėjo nei to visuomeniško pasiruošimo, nei buvo išbaigtos asmenybės, nežinę jų mokslinių pasiekimų.

Ir pats gyvenimas tą prielaidą tik patvirtindavo. Lietuvos studentija buvo aktyviausioji visuomenės dalis. Ji gyvai reaguodavo į kiekvieną Lietuvos gyvenimo reiškinį, labai dažnai viešai demonstruodama ir išreikšdama tikrą lietuvių tautos nusistatymą. Korp! Neo-Lithuania turėjo savo garbės narių tarpe dauggarbingų asmenų, valstybės vyrų, mokslininkų ir kultūrininkų, kurie su korporacija artimai bendradarbiavo, visokeriopai rėmė ir džiugėsi, kad toji grynai patriotinė korporacija, puoselėdama lietuvių tautines tradicijas, nuolat stiprėja ir ruošia didelį kadrą ateities Lietuvos politiniam ir visuomeniniam gyvenimui. Jie taip pat matė, kai daug atsakingų Lietuvos gyvenimo postų pradėjo pereiti į jų auklėtinių rankas, visais atžvilgiais sugebančių ne tik darbą atlikti, bet ir vadovauti.

O kai Lietuvą užgriuvo nelaimės -- okupacijų metai, studentai, jau dabar daugumas pasiruošę gyvenimui, turėjo išlaikyti dar vieną, tautinio susipratimo egzaminą. Ir tą egzaminą kaip tik tų korporacijų nariai geriausiai išlaikė. Čia taip pat Neo-Lithuania įrodė savo šūkio "Pro Patria" prasmingumą. Ir tai buvo įrodyta ne žodžiais, eisenom ar gražiom uniformom, bet veiksmais, ginklais ir krauju....

Kai dabar ši korporacija švenčia savo 40 metų sukaktį, iš šalies stebint jos augimą, plėtojimąsi, tautinę veiklą už U-to sienų, jos narių "skolos gražinimą" tai valstybei, kuri daug tikėjosi iš savo jaunimo, -- pagaliau pačios valstybės trgediją ir daugelių išsiblaškymą po laisvąjį vakarų pasaulį -- kai kurie pastebėjimai lieka galvoje ir, visiškai paliekant nuošaly politines ar ideologines simpatijas, reikėtų kai kurį neabejotiną pasitenkinimą išreikšti, kuris, atrodo, Neo-Lithuania steigėjų tarpe, švenčiant jų sukaktį, be abejo užims vieną iš pagrindinių korporacijos atsiradimo pateisinimų ir įrodymų, kokią reikšmę ir naudą atnešė toji korporacija savo narių tarpe.

Ypačiai kai kurie reiškiniai teikia džiaugsmo ir bešališko pripažinimo, kad korporacija sugebėjo išauginti tokį didelį skaičių tautiniai susipratusių ir pasiruošusių gyvenimui vyrų, kurie mokėjo ne tik laisvę džiaugtis, bet ir dėl jos kovoti. Kad Neo-Lithuania po didelių smūgių, nepasimetė emigracijoje ir stebėtinu organizuotumu, energija ir pasižventimu visi išlikę jos nariai toliau įsijungė į tautinį ir visuomeninį gyvenimą. Juk visas tautinis judėjimas čia Amerikoje beveik išimtinai palaikomas tų asmenų, kurie perėjo Neo-Lithuania eiles. Pagaliau jie sugebėjo atkurti ir jau turi nemažai studentų padalinių, žinoma, skirtingoj formoj, gal ir dvasioj, bet su tuo pačiu tikslu -- auginti ir palaikyti tautinį lietuvių susipratimą.

Dėl tų savybių, dėl to parodyto gyvastingumo ir didelės tėvynės meilės, švenčiančiai korporacijai priklauso pagarba ir linkėjimai, kad toji turininga 40 metų praeitis būtų nuolatiniu akstinu ateities lietuviškumui palaikyti ir patriotiniam jausmui ugdyti savo narių tarpe.

SVEČIUOS PAS VIENĄ IŠ 13 PIRMŪNŲ Korp! Neo-Lithuania steigėjų fil. J. Dargį

A. KIRŠONIS

kalba, tačiau kai kurie profesorai nemokėjo lietuviškai, todėl paskaitas skaitė rusiškai. Studentų susirinkimuose buvo kalbama lietuviškai, tačiau kai kurios mažumos savo susirinkimuose kalbėjo rusiškai ar kitomis kalbomis. Tokiai būklei universitete esant, mažumos pradėjo reikalauti kad iš viso universitete rusų kalba būtų lygia teise vartojama su lietuvių kalba. Pradėjo reikštis savotiškos priešlietuviškos tendencijos, kurių reiškiškai daugumoje buvo studentijos mažumų atstovai. Buvo susidariusi tokia atmosfera, lyg mes būtume ne savame lietuviškame universitete.

— Kokios buvo tuo metu lietuvių studentų organizacijos ir kaip jos reiškesi universitete?

— Kiek atsimenu, tai buvo ateitininkų ir varpininkų draugijos.

Kaip vieni, taip ir kiti buvo labai pasyvūs. Užtai ir kilo mintis steigti vidurio korporaciją, kurios tikslas -- lietuvių tautos didybė, jos garbė bei gerovė ir valinga, kilni bei tauri asmenybė, buvo įrašytas korporacijos steigėjų įstatuose - statute. Pradžioje buvo įregistruota L.S.T. Korp! Lithuania, tačiau išsiaiškinus, kad Vienoje (Austrijoje) studijuojančių lietuvių buvo jau įsteigta korporacija tuo vardu, korporacijos vardas buvo pakeistas ir perregistuotas Universitete į L.S.T. Korp! Neo-Lithuania.

— Kas buvo tie pirmieji 13 studentų, pasirašiusių Korp. N. L. steigimo formalumus universiteto senate?

— Visų pavardžių gal jau ir nebeprisimenu. Kiek šiuo metu prisimenu, steigėjais buvo: V. Gustainis, J. Dargis, Dr. S. Virkutis, Dr. J. Vileišis, Dr. Dumbrys, K. Marčiulionis, A. Drevinskas, J. Bataitis ir kiti.

— Kas iš trylikos redagavo pirmuosius Korp. N. L. įstatus bei vidaus nuostatus?

— Įstatų-statuto projektą patiekė kol. V. Gustainis, kai kurias pataisas darėme visi. Ypačiai buvo akcentuojamas apolitiškumas.

— Kaip praėjo pirmoji Korp! Neo-Lithuania deklaracija didžioje universiteto salėje ir to susirinkimo atgarsiai?

— Čia trumpais žodžiais apibūdinti labai sunku. Prieš skaitymą deklaracijos studentų tarpe buvo nepaprastas gyvumas ir spėliojimai. Kol. V. Gustainiui perskaičius deklaraciją dauguma buvo patenkinti, kad kažkas vyksta naujo. Dalis, indiferentiški, laukė daugiau detalių apie korporaciją, kurios ir buvo tuojau paskelbtos spaudoje. Buvo daug nepasitenkinimų, ypatingai iš esamų draugijų pusės, kurie manė kad tai gali smarkiai atsiliepti į jų draugijų veiklą. Jie šaukė, kad korporacijos įsteigimu ardoma studentija ir pan. Tačiau buvo ir tokių, ypatingai iš kairiųjų pusės, kurie reikė neapykantą ir vadino baltarankių, ponų korporacija.

— Kas ir kada pradėjo nešioti korporacijos spalvas - kepuraitę ir juostą?

— Jei neklystu, Korp! Neo-Lithuania spalvas užsidėjom visi kartu 1923 m. pradžioje. Spalvas dažniausia dėvėjo valdybos nariai. Pradžioje buvo bandyta pasijuokti, pasityčioti, tačiau, kaip žinote, visos universiteto korporacijos tuo pavyzdžiu pasekė ir užsidėjo vienokias ar kitokias spalvas.

— Koks buvo pirmasis korporacijos laikraštis?

— Pirmuoju korporacijos laikraščiu buvo "Jaunoji Lietuva". Laikraščio atsakomųjų redaktorių visada būdavo korporacijos pirmininkas. Faktinioju laikraščio redaktoriu buvo kol. V. Gustainis. I korporacijos leidžiamą "Jaunąją Lietuvą" nemaža straipsnių yra parašęs poetas Prel. Maironis.

Tai tik dalis suminėtu klausimų, kuriais pasidalinome su vienu korp. kūrėju.

Jurgis Dargis, teisininkas, dabar gyvenęs Los Angeles, vienas iš 13 Korp! Neo-Lithuania steigėjų.

Daug buvo organizacijų, kurios traukė mano akį ir širdį, bet už visas maloniausia buvo ir yra lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania. Todėl nemažai jaunų dienų jai esu pašventęs. Aš ją taip pamilau, kad ir šiandien ją dar gyvai domiuosi ir džiaugiuosi jos pasisekimais.

Neolithuanus ir neolithuanes stačiai idealizuojau, kaip nepaprastai dorus, didelius patriotus ir pavyzdžius pareigūnus, išskyrus taip negausius tuos, kurie nesuprato savo uždavinį.

Daug kas savo laiku norėjo, kad Korporacijai truktų vieningumo ir sėkmės. Tačiau tai nesukludė jai stiprėti ir eiti nusistatyta vaga. Tą vagą tvirtai brėžė, kol nelemtoji Lietuvos okupacija sutrukdė.

Tvirty nosistatymo ir patvarūs neolithuanai nenuleido rankų, jie atkūrė L. S. T. Korporaciją Neo-Lithuania už Lietuvos ribų, ir su nemažesniu pasiryžimu ir stipria energija tęsia Lietuvoje įpusėtąjį darbą. Korporacijos gretos auga ir stiprėja įvairiuose miestuose. Tas mane nepaprastai džiugina.

L. S. T. Korporacijai Neo-Lithuania šių metų lapkričio vienuoliką dieną švenčiant savo gyvavimo 40-ją metų sukaktį, aš sveikinu visas neolithuanes, visus neolithuanus ir filisterius, linkėdamas visiems daug asmeninės laimės, išvermės ir laimingai sugrįžti Nepriklausomon Lietuvon drausmingais, energingais, pavyzdžiais patriotais, sugebančiais atlikti TĖVYNĖS atkūrimo darbą, o pačiai Korporacijai -- šimteriopai puigėti narių skaičium ir tapti populiariausia korporacija.

Filisteris J. Dargis

tuvoje, prisiminta skaudūs korporacijos ir korporantų išgyvenimai Lietuvos okupacijų laikotarpiuose ir dabar pavergetoje Lietuvoje, ir pasidžiaugta korporacijos veikla išeivijoje, ypatingai ten, kur yra didesnis skaičius studijuojančių lietuvių jaunimo.

Fil. J. Dargis maloniai atsakinėjo į mūsų patiektus klausimus ir paryškino ano meto lietuviškos studentijos nuotaikas besikuriančiame Kauno Universitete ir panagrindė tas priežastis, kurios iššaukė Korp! Neo-Lithuania lietuviškosios studentijos gyvenimą.

Šioje vietoje norėčiau pažymėti keletą pateiktų klausimų su kol. fil. J. Dargio atsakymais.

— Kokia kalba buvo skaitomos paskaitos ir kalbamasi studentų susirinkimuose universitete 1922 m.?

— Bendrai universitete paskaitos buvo skaitomos lietuvių

Los Angeles neolithuanai svečiuose pas Korp! steigėją fil. Jurgį Dargį. Iš kairės: J. Gediminienė, J. Dargis ir V. Aleksandrūnas (pirm.). Stovi: J. Jurkūnas, B. Dūda, H. Kmitas, A. Vaišnyns ir A. Kiršonis.

Korp! Neo-Lithuania filisteriai šventėje Detroite. G. Modestavičienė, dr. St. Biežis ir dr. Gurskytė-Paužienė.

J. Gaižučio nuotrauka

Korp! Neo-Lithuania Detroite

Mažas Detrito Korp! Neo-Lithuania būrelis 1958 m. gegužės 13 d., susirinkę "Neringos" knygyno patalpose, nutarė neatsilikti nuo kaimyninių miestų ir įkurti Detritoje Korporacijos padalinį.

Pirmąją valdybą sudarė: Valė Mickevičiūtė - Šukienė, Vladas Pauža ir Viktoras Griškonis (miręs 1961 m.). Valdyba steigiamajame akte įsipareigojo dėti visas pastangas kuo daugiau įjungti į Korporaciją vietos aukštosiose mokyklose besimokančio lietuvių akademinio jaunimo ir vadovojantis šūkiu Pro Patria! įstatyvasia ir tradicijomis skiepti ir ugdyti juose Korp! Neo-Lithuania idėją, stiprinti jų tautinę sąmonę ir žadinti meilę tėvynei Lietuvai.

Pirmoji valdyba yra padėjusi suorganizuoti antrąjį visuotiną Korp! Neo-Lithuania suvažiavimą, kuris įvyko Detritoje Tuller viešbučio patalpose, šis suvažiavimas dar daugiau paskatino Detrito korporantus veržtis į priekį.

I antrąją valdybą buvo išrinkti: Adelė Šabanavičiūtė - Kukučionienė, Viktoras Griškonis ir Algis Vaitiekaitis. Ši valdyba suorganizavo pirmąjį Korporaci-

jos šventės minėjimą, kuris vietos lietuviams paliko gražų prisiminimą.

Po šios šventės sunkiai susirgo Korporacijos pirmininkas Viktoras Griškonis, kuris ištisus metus ligos kankintas mirė. Jo mirtis buvo didelis smūgis Korporacijos padaliniiui ir stipriai paveikė jo klestėjimą.

Po to tik 1962 m. šiaip taip susidarė jau ne valdyba, o tik vadovybė, kuri davė Korporacijos padaliniiui naują stiprų impulsą. Tos vadovybės dėka buvo surengtas Korporacijos 39 metų gyvavimo minėjimas -- balius. Korporacijos šventės minėjimas Detroite yra jungiamas kartu su šio padalinio įsisteigimo metinėmis pavasarį.

Šiuo metu Detrito neolithuanai vėl turi pastovią valdybą, kurią sudaro: pirm. Mindaugas Gilvydis, vicepirm. Juratė Petravičiūtė, sekr. Jonas Gaižutis ir "Jaunosios Lietuvos" atstovas Jurgis Baublys. Arbiter elegantiarum yra pakviestas Jaunius Gilvydis, filijų magistra Dalia Maurukaitė-Gilvydienė ir juniorų tėvūnas Ant. Banionis.

Jonas Gaižutis

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms -- vedyboms, laidotuvėms ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės -- 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Dr. S. Sukarevičienė** iš Clevelando buvo nuvykusi į Long Beach, Calif., kur viešėjo pas O. ir D. Mekišius. Lapkričio 4 d. Canberra laivu išplaukė į Australiją aplankyti savo sesers. Į Clevelandą grįš ateinančių metų pavasarį.

• **Korporacijos Neo-Lithuania** Clevelande naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Viktoras Stankevičius, viceprim. Raimondas Varekojis, sekr. Dalia Mackevičiūtė, izd. Vytautas Štaškevičius, kult. reik. ved. Birutė Augustinavičiūtė ir tėvūnas Romas Sakalas.

• **L. T. M. Čiurlionio Ansamblio** patalpų nuomos reikalais prašoma kreiptis į Vl. Plečkaitį — 1346 E. 66 St. Tel. EN 1-2297. Skambinti tarp 5:30 ir 7 val. vak.

* **VIKTORIJA MORKŪNIENĖ** lapkričio 9 d. padaryta operacija. Ligonė sveiksta Booth Memorial ligoninėje.

• **Lithuanian Village** akcijos perkant, jūs neaukote, o investuojate savo suatapas į pelningą verslą. Visi lietuviai privalėtų prisidėti prie lietuvių įmonės ugdymo ir plėtimo. Tat — pirkime visi **Lithuanian Village** akcijas.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 17 D. Neolitanų balius šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 24 D. Karjumeinės šventės minėjimas šv. Jurgio Parapijos salėje.

GRUODŽIO 1 D. Lietuvių Salės 50 metų minėjimas.

GRUODŽIO 2 D. Akademijs Maironio Garbei-paskaita, Čiurlionio Ans. koncertas ir pobūvis Naujos parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. LB abiejų apylinkių Naujųjų Metų sutikis.

SAUSIO 19 D. D. Stankaitytės ir St. Baro koncertas. Rengia Ateities Klubas, Slovėnų salėje.

VASARIO 16 D. LB I Apylinkės dešimtmečio minėjimas.

VASARIO 23 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio koncertas-balius šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 27 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas naujos parapijos salėje.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

Korp! Neo-Lithuania Clevelando 1962 m. valdyba. Sėdi: Dalia Mackevičiūtė ir Birutė Augustinavičiūtė. Stovi Arūnas Gasparaitis, Vytautas Šlapelis ir Vacys Vinclovas.

Neo-Lithuania išėivijoje...

(Nukelta iš 9 psl.)

rindais, organizuoti jaunąsias kartas.

Bruno Kalvaitis Bostonas

Sveikindamas susiorganizavimo faktą, džiaugiuosi, jei Korp! Neo-Lithuania eity pozityvaus darbo keliais. Tai reikėtų, kad būtų: 1. Aktyvus korporantų dalyvavimas kovoje už Lietuvos laisvę. 2. Lietuvių išlaikymas, pirmiausia, savo šeimose. 3. Studentijos ir moksleivių organizavimas ir jos rėmimas. 4. Aktyvus dalyvavimas bendruomeninėje veikloje. 5. Tautinės spaudos rėmimas. Didžiausios sėkmės!

Stepas Vykintas Volkietija

Ištraukti jaunimą tautinės idėjos veikime.

Birutė Paprockienė New York

Sveikinu Korp!Neo-Lithuanijos atgaivinimą. Dėmesį tenka atkreipti į studijuojančius. Filisteriai paremsime. V. Čepas Bostonas

Deja, neturiu sugestijų. Ap link nei vieno korporanto. Esat laimingi, kad galit susiburti, pabendrauti. Pavydžiu Jums.

Giedraitis-Spalis Anglija

Maždaug vienu metu bėgyje užsiregistravo virš 400 korporantų bei filijų. Turint daugumos pritarimą, tolimesnieji pavesiti uždaviniai buvo lengviau išspręsti. Centrinės valdybos rinkimams praversti buvo nutarta šaukti visuotiną Korp! Neo-Lithuania ir Filiae-Lithuania suvažiavimą 1955 m. liepos mėn. 2-3 d. — Toronte, Kanadoje.

Nežiūrint didelių atstumų, į Torontą susirinko korporantai iš visų įmanomai pasiekiamų vietovių. Be Clevelando, Chicagos, Montrealio, Toronto, Detroito, Columbus ir kitų miestų, gana gausiai buvo atstovaujamas ir New Yorkas.

Suvažiavimą atidarė ir pasveikino J. Čiurberkis, laik. Centro Valdybos Pirmininko C. Modestavičiaus vardu, dėl ligos negalėjusio dalyvauti. Jis išdėstė visą laik. Centro Valdybos veiklą

ir atidarymą baigė šiais žodžiais: "Kiek iš laisvę ir sugestijų teko patirti, tai mes — nepasikeitę, mūsų tikslai likę tie patys... ta pačia linkme net paplatėję... Daugiau pareigų kiekvienas jaučiam mūsų kelrodžiui "Pro Patria". Ir mintis išsikalbėti, pasakyti, nuspręsti ir dirbti atvedė mus čia. Tad kviečiu visus užsikresti dvasia tie kurie prieš 33 metus įkūrė Neo-Lithuania. Kad ji atgimtų, kiekvieno iš mūsų pareiga. Todėl su dideliu atsargumu spręsim ir kartu imkim atsakomybę kiekvienas sau".

Suvažiavimo prezidentu išrinktas: Vyt. Abraitis (pirm.), J. Jurskūnas, J. Maurukas, O. Gailūnaitis ir G. Siliūnienė (sekreto-rė).

Sveikinių ir rezoliucijų komisija: K. Siliūnas, A. Jucys ir S. Malinauskienė.

Suvažiavime žodį tarė: P. Ališauskas, A. Augustinavičienė ir J. Jurskūnas. P. Ališauskas suglaustai priminė suvažiavimui Korp! Neo-Lithuania ideologiją; A. Augustinavičienė išsamioje paskaitoje išdėstė būdus ir priemones, kuriais Korp! Neo-Lithuania gali savo ideologiją įgyvendinti. Išdėstydamą visą Filiae-Lithuania nueitą kelią Lietuvoje, rado, kad sėkmingesniais jaunimo ugdymui abiejų korporacijų susijungimas yra būtinas. J. Jurskūnas kalbėjo apie Korp! Neo-Lithuania įnašą į Nepriklausomos Lietuvos ekonominę, kultūrinę bei politinę gyvenimą.

Suvažiavime filijos, atskiram savo posėdyje, nutarė jungtis į atgaivinamą Korp!Neo-Lithuania tremtyje veikimą, pasiliekančią savo spalvas ir ženklus.

Korp! Neo-Lithuania ir Filiae-Lithuania suvažiavimo rezoliucijos yra šios:

1. Korp! Neo-Lithuania veikla tremtyje, iki šiol reiškusi savaimingai, formaliai atgaivinama su visomis Lietuvoje nusistovėjusiomis tradicijomis ir papročiais, ypatingą dėmesį skiriant priaugančiam akademiniam jaunimui, kaip būsimos Lietuvos kuriamajai jėgai.

2. Korp!Filiae-Lithuania susijungia su Korp! Neo-Lithuania į vieningą veiklą Korp! Neo-Lithuania vardu.

3. Neo-Lithuanai-ės aktyviai dalyvauja tautinėse ir bendrinėse lietuvių organizacijose, tuo įsijungdami į kovą dėl nepriklausomos Lietuvos atkūrimo.

Suvažiavimas pavedė Korp! Neo-Lithuania New Yorko dalinio valdybai eiti Korp! Centrinės Valdybos pareigas.

Mums clevelandiečiams, pravedusiems visus parengiamuosius organizacinius darbus ir suorganizavusiems suvažiavimą, teko visų korporantų ir korporančių pareikšta nuosirdi broliška padėka, kuri suteikė mums didelį moralinį pasitenkinimą, bet kartu vertė ir galvoti, ar už darbą lietuviškoj vagoj pridėra dėkoti — juk dirbti lietuvių yra šventa mūsų pareiga.

KORP! NEO-LITHUANIA ATEITYJE

ALGIRDAS BUDRECKAS

Lietuviai studentai ieško svetimų dievų išlaikyti savo tautinę individualybę! Vienos ideologijos šalininkai, jausdamiesi silpni prieš tikrovę, bando racionalizuoti tautiškumą (lietuviškumą), kaip egzistencialistinę koncepciją. Pavojaus yra tas, jog, bevėrsdami lietuviškumą į neaiškų abstraktą, galime prieiti prie logiškos išvados, kad lietuviškumas yra nerealus dalykas. Kitos srovės studentai, ieškodami kompromisų gyvenime savo aukštiesiems dvasiniams idealams, užmiršta arba ignoruoja tautiškumą. Išvada — daugelis mūsų tautiečių užmiršta lietuviškas ypatybes, nutraukia gyvus ryšius nuo mūsų kultūros tradicijų bei organinio vystymosi ir sąmoningai ar nesąmoningai skęsta svetimųjų jūroje.

Anksčiau ar vėliau panašus pavojus gali ištikti ir neolitanus. Gyvename tautos kritiškame laikotarpyje. Idant tiksliai nustatyti tautines ideologines vadovėles ateitį, reikia pirmiausia išsiaiškinti istorinę perspektyvą. Esame lietuvių tautos atitūrkusi šviesuomenės dalis, pasitraukusi prieš 18 metų nuo tautinio kamieno išsaugoti savąją kultūrą ir nepriklausomos valstybės sąmoningumą. Esame 19-to šimtmečio tautinio atgimimo tobuliau siejį paveldėtojai. Į mūsų tautinį lobyną įeina tūkstantmetinė istorija bei kultūra. Žodžiu, esame organiškios kultūros tęsinys. Mūsų vyriausias uždavinys, gyvenant prie vakarų Babilono krantų, yra tobulinti lietuvišką kultūrą ir toliau lavinti savo valstybingumo teoriją. Kaip lietuvių tautos šviesuomenės organinė dalis privalome pasisemti teigiamų patirčių tremtyje ir, Lietuvai atsikūrus, parvežti jai savo patirties lobyną. Mūsų tremtis panaši į žydų Babilono vergiją ir 19-to amžiaus lenkų inteligentijos egzilinę epochą Paryžiuje. Abidvi analogijos skaitosi šių tautų kultūrinio žydėjimo laikotarpiais. Esame ir kariuomenės svetimoje dykumoje, kuri privalo išsilaikyti tol, kol grįš į savo kraštą. Šita mūsų babiloniška vergija dar gali užsistęti penkiolika, trisdešimt — gal net ir penkiasdešimt metų. Savaimė aišku, bus nuostolių, nuotrupų. Bet svarbu, kad kultūrinė bei valstybinė sąmonė tobulėtų ir kad po šios tremties tvirtas lietuvių branduolys parvežtų mūsų pastangų lobyną tautai.

Kai blaiviai skaitysimės sutikrove, jog reikės dar 15-50 metų išlaikyti tautos tęstinumą, atsiskyrus nuo šaltinio-Lietuvos, tai tada pilnai galėsime suprasti tautiškumo ugdymo svarbą. Tikrai, neolitanų ryžtas dirbti Pro Patria nėra tuščias šūkis!

Turėsime būti, lyg Mozė Nebo kalne, kai Dievas jam parodė šventąją žemę ir tarė: "Abraomui, Izaokui ir Jokūbui pradžėjau duoti šią žemę jų palikuonims. Aš leidžiu tau ją pamatyti, tačiau negalėsi į ją įžengti." Mes tautininkai vaizduojame giedrą Lietuvos viziją, bet gal mums paties neteks į ją įžengti. Tikrais lietuvišiais tautininkais bus kilnios valios idealistai. Todėl tautiškai nusiteikę kolegos, dirbkime Lietuvos labui, nors ją gal matys tik mūsų vaikai ar vaikaičiai. Daug kas iš mūsų nenorės priimti šios perspektyvos. Daugelis ištostas iš mūsų. Bet tie, kurie sieks tautinio kelio, nors ir mirs svetur istorijos akivaizdoje, tačiau užsitarnaus garbę.

Nesame izoliuota sala. Tremtyje mus visus paveikia svetimos įtakos. Ypačiai tos įtakos paveikia mokslus Amerikoje einančią kartą — esamus ir būsimus korporacijos juniorus. Dabartinei studentų kartai tenka būti ryšininke tarp Europos bei Amerikos orientacijų lietuvių kartų. Ant dabartinių studentų pečių krinta kritiškiausias uždavinys, būtent: persiimti lietuvių kultūrinėmis tradicijomis (turiniu) ir suderinti jas su naujais vakarietiškais polinkiais (formomis). Jau nėra klausimo apie jaunimo lietuviybės išlaikymą, jį reikės ne atlietuvininti, bet sulietuvininti. Tai yra neolitanų senorių bei filisterių uždavinys šiandieną. Korp! Neo-Lithuania likimas pareis nuo to, kaip pavyks šių dienų studentams suderinti naują lietuvišką sintezę, kuri bus kartu lietuvių kultū-

ros tęsinys ir patraukli forma sekančioms kartoms.

Lietuvos valstybingumą galėsime išlaikyti, susipažinę su 19-to amžiaus ir Nepriklausomos Lietuvos politine istorija bei su šių dienų lietuvių politikos ir visuomeninėmis problemomis. Nepateisinkime praeties klaidų, bet susipažinkime su jų priežastimis, kad ateity jų nekartotumėm. Dalyvaudime lietuvių visuomeniniame gyvenime ir bendroje studentų veikloje. Domėkimės politiniais ir visuomeniniais klausimais. Šiose srityse Lietuvos jaunimas yra suvaržytas. Užtat mes daug nusipelnysime tautai, jei mes išnaudosime laisvojo pasaulio priemones vystyti lietuvių politinės sąmonės brandą.

Lietuva įžengia į sumiestėjimo ir supramoninimo stadiją, kuri atsilies į lietuvių kultūros raidą. Taipogi, mes neolitanai tremtyje gyvename pažangiausioje miestietiškoje kultūroje. Taigi, mes greta krašto lietuvių galime vystyti miestietišką kultūrą. Neolitanų kultūrinis uždavinys ateity bus suderinti miestietišką kultūrinę sintezę (Lietuva savo kultūrinėje istorijoje perėjo klajoklių, miškininkų-karžygių bei žemdirbių stažus). Mes neprivailome bijoti kultūros skolinių iš kultūrinių tautų, bet sykiu mes turime labai kritiškai ir visų reikiama sąmoningumu rinktis iš jų tai, kas tinka mūsų tautinei kultūrai. Venkime svetimų įtakų ir nevergaukime momento sensacijoms, madoms, žemiems polinkiams. Nepamėgdžiokime vergiškai svetimų polinkių, nes tai mus prives prie kultūrinio sustingimo ir aršiaus — prie tautinio merdėjimo. Tik susipažinę su savojo kultūrinio lobyno (tautosaka ir dailiaja literatūra), išgysime lietuviškas gaires, kurios padės mums suprasti, kas primtina ir kaip tai taikyti lietuviškam charakteriui.

Neolitanams reikia tik ištikimai stovėti tautinių tradicijų srityje, garbingai kovoti už neliečiamas gavyvybes bei reikšimosi teises, sėkmingai užsimoti plačioje tautinėje kūryboje ir, pagaliau, užgrūdinti nepalenkiamą galutinio laimėjimo valią. Neolitanai turės parodyti kūrybinę iniciatyvą ir platų užsimojimą sporto, vaidybos, literatūros ir mokslo srityse. Norint, kad tautinė kultūra gyvuotų, reikia netik gyventi ir gintis, bet ir klestėti. Saugodami tautines tradicijas, neolitanai privalo ne tik siekti esamų kultūrinių srovių, bet ir parodyti kūrybinio originalumą.

Taigi, kaip matome, tautinis kelias nėra rožėmis klotas. Yra daug vargo ir trūkso, sielvarto. Tačiau jei Korp! Neo-Lithuania užsibrėžė išlikti ištikima savotautinei ideologijai ir jos gretonstos tvirtavaliai korporantai, tai ji klestės ir ateityje. Dirbti Pro Patria yra idealistinis, didvyriškas uždavinys. Kada nors teks kilniai Korp! Neo-Lithuania grįžti į tėvynę.

Pergyvenant tautos sunkiausias valandas, vertėtų neolitanams prisiminti anų laikų patrioto, 1863 metų sukilėlio kun. Mackevičiaus brandžius žodžius:

— Kad ir vergovė taptų kūrybinga, tauta turi būti stipri, atspari, sąmoninga. Tauta turi būti priaugusi ne tik nepriklausomybei, bet ir vergovei. Tada ji bus pribrendusi ir amžinybei.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

Visais namų, automobilinių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

A T S T O V A S
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

KAS IR KUR?

• **Dail. Ad. Varnas** atsiuntė pareiškimą, kuriame pareiškia protestą prieš Kultūros kongresui ruošti komiteto patvarkymą iškraustyti iš Čiurlionio galerijos Meno Kūrinių Fondui priklausančius meno kūrinius, nesusitarus su galerijos vadovybe. Kūriniai buvo išgabenti, kad padarius vietą kongreso metu ruošiamai dailės parodai.

Dail. Ad. Varnas ta proga pareiškia pasitraukimą iš Kultūros Kongrese jam numatytų pareigų, paskaitų ir t.t.

• **Lietuvių Studentų Sąjungos**, Chicagos skyriaus valdyba 1962-63 m. išrinkta iš sekančių asmenų: pirm. Vitolis Litvinas, 4610 So. Wood Street, Chicago 9, Illinois, RA 7-3953, vicepirm. Laisvūnas Skeivelas, sekr. Laima Poskočiūnaitė, išd. Janina Konaukaitė ir soc. reik. ved. Stepas Lukauskas.

• **Dr. V. Terejonas**, gyvenantis Istchworth Village, Thiells, N. Y., anksčiau įnešęs Lietuvių Fondan 500 dolerių, dabar papildomai atsiuntė kitus 500 dolerių, pažymėdamas, kad savo įnašą nori paremti lietuvių švietimo bei kultūrinius reikalus pagal Lietuvių Fondo nuostatus.

• **Lituanus** — Lietuvių Studentų S-gos žurnalas anglų kalba, pasirodė visą laidą įnešęs Lietuvos rezistencijai prieš okupantus nušviesti. Pradedant vedamuoju ir baigiant dokumentine medžiaga, turinys parinktas dideliu kruopštumu ir veikia įtikinančiai.

Lietuvių tautos rezistencinis judėjimas apima ne vien tik dabartinę komunistinę vergiją. Ta rezistencija jau turi savo istoriją ir ji yra dalimi pasaulio politikos.

Angliškai skaitantieji, susipažinę su šiuo Lituanus numeriu, susipažins su lietuvių tautos herojiška dvasia ir laisvės troškimais, kurie vargiai atsiekami be kovos ir kraujo aukos.

Lietuvių kovoje už tautos laisvę šioji Lituanus laida bene bus geriausiu įrodymu, kodėl tas mūsų studentijos darbas remtinas ir palaikytinas.

LAS IŠSTOJO IŠ LN TALKOS

Gautomis žiniomis, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio vadovybė per savo atstovą L. N. Talkoje lapkričio 8 d. įteikė pareiškimą, kad iš LNT išstojanti. Tas LAS nutarimas buvo padarytas rugsėjo 29 d. Chicagoje įvykusiame suvažiavime.

Kaip žinoma, LAS atstovai veda pasitarimus su VLIK'o atstovais.

• **Lietuvių Fondo Valdyba** gavo iš Vyresniųjų Giedrininkių, Chicagoje, pranešimą, kad jos, minėdamos "GIEDROS" įsikūrimo 35 metų sukaktį, nutarė įsijungti į Lietuvių Fondo narius vieno tūkstančio dolerių įnašu. Kartu su laišku gautas 100 dol. čekis, gi likusi suma pažadėta įmokėti dalimis. Vyresniosioms Giedrininkėms vadovauja Elena Juknevičienė — pirmininkė, Adelė Sadūnienė — sekretorė ir Emilija Vilimaitė — išdininkė.

• **Dr. H. Montvilienė**, iš New Yorko tarnybos reikalais lankėsi Minneapolio, Minn. keliose mokslinių skaičiavimų laboratorijose.

• **Gen. Vlado Nagiaus-Nagevičiaus monografiją** galima užsisakyti pas V. Nagevičienę — 2281 Woodmere Dr., Cleveland 6, Ohio, Dr. B. Matulionį, Wallum Lake, Rhode Island, Immaculate Press, RFD 2, Putnam, Conn. Knygos kaina 6 dol.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke metinėje šventėje 1958 m.

IŠ NEW YORKO NEOLITUANŲ VEIKLOS

Po 1955 m. liepos 2-3 d. Toronte buvusio bendro Korp! Neo-Lithuania ir Korp! Filiae-Lithuania narių suvažiavimo, newyorckiečiai, kaip ir kitų vietovių korporantai, susiorganizavo. Atkuriamoji seniory-seniory sueiga, įvykusi 1955 m. rugsėjo 23 d. išrinko New Yorko padalinio valdybą, į kurią įėjo dr. Eugenijus Noakas, Vytautas Abraitis ir Gražina Siliūnienė. Vėliau valdybą įsijungė Stepas Mackevičius — arbiter elegantiarum ir dr. Bronius Nemickas — juniory tėvūnas. Šiai valdybai, pirmininkaujama dr. E. Noako, pagal Korporacijos padalinių susitarimą, teko ir Centro Valdybos pareigos. Ji per 2-ųjų metų kadenciją atliko pirmuosius tremtyje atkurtos Korp! Neo-Lithuania organizacinius darbus, įgijo pirmą Korporacijos tremtyje vėliavą, kurią pašventino 1957 metais sausio 12 dieną New Yorko Tėvų Pranciškonų koplyčioje tėvas Mikalauskas, O.F.M.

New Yorko padalins 1956 metais gegužės 11 d. priėmė pirmuosius juniory tremtyje. Ši garbė teko kolegoms Algirdui Sperauskui ir Donatui Uziui, o 1957 m. pradžioje buvo pakelti į seni-

Korp! Neo-Lithuania New Yorke valdyba 1961-1962 m. Vidury sėdi pirm. A. Sperauskas.

rus ir gavo Korporacijos spalvas — Algirdas Sperauskas, Donatas Uzas, Vytautas Vaitaitis ir Antanas Smetona.

Plečiantis atsteigtos Korp! Neo-Lithuania veiklos barui, filisterių-seniory sueiga, įvykusi 1957 m. lapkričio 8 d. nutarė New Yorko padalinį atskirti nuo Centro Valdybos, kad būtų galima giliau įsitraukti į vietos neolituonų veiklą. Į Centro Valdybą (einant II Korp! Suvažiavimo Detoroite nutarimu) išrinko Povilą Ališauską — pirmininku, Petrą Ulėną — sekretorium ir Ireną Stančkinienę — vicepirmininke ir išdininke, o į New Yorko padalinio valdybą buvo išrinkti Juozas Maurukas — pirmininku, Antanas Smetona — vicepirmininku ir Algirdas Sperauskas — sekretorium; Stepas Mackevičius — arbiter elegantiarum ir Vytautas Vaitaitis — juniory tėvūnu.

New Yorko valdybai negalint apimti visų darbų, 1958 m. sausio mėn. buvo įsteigta pramogų ir minėjimų komisija, kurią sudarė — pirmininkas V. Vaitaitis

ir nariai — G. Kumpikaitė, D. Maurukaitė, A. Sperauskas, M. Savukynaitė, V. Sutkutė ir J. Tysliava, jr.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke, būdama įsitikinusi, kad kūno kultūra ir sportas stiprina mūsų jaunimo fizinę jėgą, kartu buria jį į darnią lietuvišką šeimą, ugdo jo tautinį susipratimą ir parengia fiziniai ir dvasiniai atsparių lietuvių jaunųjų būsims kovoms už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę, įsteigė krepšinio pereinamąją taurę, kurios išdalinimas perdavimas įvyko 1958 m. sausio 11 d. Taurę perdavė ir atitinkamą žodį tarė Centro Valdybos pirmininkas P. Ališauskas.

Pakitus mūsų gyvenimo sąlygoms čia, Amerikoje, ir įsisteigus Korporacijai keliose vietose (New Yorke, Detoroite, Chicagoje, Clevelande, Toronte, Montrealyje) atsirado nuomonių, jog būdami vienos šeimos nariai ir norėdami vieni kitus geriau pažinti mes turime ne tik važiuoti į šventes pas vieni kitus, bet reiklia kartas nuo karto rasti prie-

monių galimai visus suvežti krūvon, kultūringai praleisti laiką, išklaudyti keletą paskaitų ir referatų, susidraugauti, tikrai pastoti, jog visi yra vienos šeimos nariai, susiburia vedami vieno obalsio — "Pro Patria". Tokiu būdu atsirado vasaros stovyklos idėja.

1958 metų spalio 12 dieną New Yorko padalinio valdyba buvo išrinkta iš jaunųjų neolituonų — pirmininku Algirdas Sperauskas, vicepirmininke Virginija Sutkutė ir sekretore Dalia Maurukaitė, Arbiter elegantiarum Antanas Smetona ir juniory tėvūnu — fil. dr. Bronius Nemickas.

1959 metų lapkričio 6 d. valdyba perrenkama tokiu sąstatu: pirmininke Dalia Maurukaitė, vicepirmininke Virginija Sutkutė, sekretore Audronė Gudaitė, arbiter elegantiarum Algirdas Sperauskas.

1960 metų spalio 14 d. valdybą sudarė — pirmininkas Antanas Smetona, vicepirm. Edvardas Laukys, sekretorė Giedrė Kumpikaitė, išdininkė Milda Sperauskienė, arbiter elegantiarum Algirdas Sperauskas.

1961 metų lapkričio 19 d. beveik po trijų metų jaunieji neolituonai prašo senesniosios kartos filisterius įsijungti į valdybą ir padėti pagyventi Korporacijos veiklą New Yorke. Tokiu būdu į naujai sudarytą valdybą įeina pirmininku Algirdas Sperauskas, vicepirm. dr. Eugenijus Noakas, sekretore Giedrė Kumpikaitė, išdininku Edvardas Laukys, vald. nariu ir parengimų komisijos pirm. Algirdas Starolis, arbiter elegantiarum Milda Sperauskienė ir juniory magistras pakviečiama Irena Vakselytė. Ši valdyba beveik kas mėnesį šaukia bendras sueigas su pasikaitomis ar ruošia minėjimus. Šiais metais tokio bendro suėigo buvo pagerbtas mecenatas Pranas Narvydas, kuris atšventė savo 75 metų amžiaus sukaktį.

Šiai valdybai teko praveisti Korporacijos penktąją vasaros stovyklą Cape Cod, Mass. Ši stovykla pasižymėjo savo gausumu iš visų iki šiol buvusių. Tai ženklas, kad Korporacijos dvasia yra gyva mūsų akademinio jaunimo tarpe, korporantų skaičius didėja.

Penktosios vasaros stovyklos vadovu Vyr. Valdybos pavedimu buvo fil. dr. E. Noakas.

Neo-Lithuania Toronte

Korporacijos padaliniai Toronte įsisteigti gal būtų didžiausią įtaką turėjo visuotinis korporacijos suvažiavimas, įvykęs 1955 m. liepos 2-3 dienomis. Tame suvažiavime dalyvavę korporantai A. Kiršonis, A. Statulevičius, A. Jucys, M. Meiliūnas ir P. Kvedaras ir buvo tie iniciatoriai, kurie 1956 m. sudarė provizorinę valdybą iš pirm. A. Kiršonio, vicepirm. ir išd. A. Statulevičiaus ir sekr. O. Gailiūnaitės. Ta pati valdyba buvo perrinkta 1957 m. ir išbuvo pareigose iki 1958. XI. 16 d.

1958 m. valdybą sudarė pirm. M. Meiliūnas, vicepirm. ir išd. A. Statulevičius ir sekr. E. Stepaitienė. Tais pačiais metais buvo suorganizuotas kanaaninko Tumo-Vaižganto minėjimas.

1959 m. valdyba buvo: pirm. A. Kiršonis, vicepirm. ir išd. E. Stepaitienė ir sekr. P. Kvedaras. Buvo suorganizuotas Maioronio minėjimas, kuriame prelegente buvo viešnia iš Clevelando — A. Augustinavičienė. 1959 m. rudenį Clevelando šventėje į seniores pakelti juniorai: R. Merkelytė, D. Skrinskaitė ir A. Kalendra Clevelando šventėje.

1960 m. kovo mėn. į korporaciją įstojo korp. Jaunoji Lietuva korporantai L. Garbačiauskas, V. Kecorius ir V. Aglinskis. Valdyba buvo padidinta prirenkant du narius ir pareigomis pasiskirstė taip: pirm. A. Kiršonis, vicepirm. D. Skrinskaitė, išd. E. Stepaitienė, sekr. P. Kvedaras ir narys V. Kecorius. 1960 m. rudenį A. Kiršoniui išvykus į Californiją pirmininko pareigas perėmė P. Kvedaras, o sekr. V. Kecorius.

1961 m., E. Stepaitienė negalint toliau eiti savo pareigų, valdyba liko iš trijų narių: pirm. P. Kvedaro, vicepirm. D. Skrinskaitės ir sekr. V. Kecoriaus. Ši pastaroji valdyba ir iki šiol pareigas tebeina.

V. Kvedaras

Demonstracijos organizatorius Romas Kezys (dešinėje) kalbasi su Associated Press atstovu prie Jungtinių Tautų rūmų.

Lapkričio 4 d. New Yorke lietuvių jaunimo iniciatyva, vadovaujant Romui Keziui, prie Jungtinių Tautų rūmų buvo surengta protesto demonstracija prieš sovietų vykdomą agresiją kituose kraštuose, primenant ir Lietuvą. Nuotraukoje dalis manifestantų su prieškomunistiniais plakatais.

Prieky demonstrantų žygiavo "Chruščiovas" ir "Castro". Toliau plakatus neša Virbickienė ir dr. Radzivanas. G. Peniko nuotraukos